

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Національний банк України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 29, ст.238)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 1458-III від 17.02.2000](#), ВВР, 2000, № 14-15-16, ст.121

[№ 1658-III від 20.04.2000](#), ВВР, 2000, № 29, ст.230

[№ 1919-III від 13.07.2000](#), ВВР, 2000, № 42, ст.351

[№ 2121-III від 07.12.2000](#), ВВР, 2001, № 5-6, ст.30

[№ 2740-III від 20.09.2001](#), ВВР, 2002, № 5, ст.30

[№ 2922-III від 10.01.2002](#), ВВР, 2002, № 17, ст.117

[№ 1416-IV від 03.02.2004](#), ВВР, 2004, № 19, ст.256

[№ 3163-IV від 01.12.2005](#), ВВР, 2006, № 12, ст.100

[№ 3235-IV від 20.12.2005](#), ВВР, 2006, № 9, № 10-11, ст.96}

{Додатково див. ст. 97 Закону

[№ 489-V від 19.12.2006](#), ВВР, 2007, № 7-8, ст.66}

{Додатково див. Рішення Конституційного Суду

[№ 6-рп/2007 від 09.07.2007](#)}

{Із змінами, внесеними згідно із Законом

[№ 639-VI від 31.10.2008](#), ВВР, 2009, № 14, ст.181 - зміни діють не пізніше ніж до 1 січня 2011 року}

{Додатково див. Закон

[№ 835-VI від 26.12.2008](#), ВВР, 2009, № 20, № 21-22, ст.269}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 800-VI від 25.12.2008](#), ВВР, 2009, № 19, ст.257

[№ 1131-VI від 17.03.2009](#), ВВР, 2009, № 31, ст.454

[№ 1533-VI від 23.06.2009](#), ВВР, 2009, № 52, ст.763

[№ 1608-VI від 21.08.2009](#), ВВР, 2010, № 4, ст.15}

{Щодо визнання конституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду

[№ 13-рп/2010 від 11.05.2010](#)}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 2388-VI від 01.07.2010](#), ВВР, 2010, № 37, ст.496

[№ 2457-VI від 08.07.2010](#), ВВР, 2010, № 48, ст.564

[№ 2478-VI від 09.07.2010](#), ВВР, 2010, № 49, ст.570

[№ 2856-VI від 23.12.2010](#), ВВР, 2011, № 29, ст.272

[№ 3024-VI від 15.02.2011](#), ВВР, 2011, № 36, ст.362

[№ 3394-VI від 19.05.2011](#), ВВР, 2011, № 47, ст.533

[№ 3828-VI від 06.10.2011](#), ВВР, 2012, № 21, ст.204

[№ 4395-VI від 09.02.2012](#), ВВР, 2012, № 40, ст.479

[№ 4452-VI від 23.02.2012](#), ВВР, 2012, № 50, ст.564

[№ 5042-VI від 04.07.2012](#), ВВР, 2013, № 26, ст.264

[№ 5103-VI від 05.07.2012](#), ВВР, 2013, № 30, ст.346

[№ 5178-VI від 06.07.2012](#), ВВР, 2013, № 39, ст.517

[№ 5284-VI від 18.09.2012](#), ВВР, 2013, № 37, ст.488

[№ 5285-VI від 18.09.2012](#), ВВР, 2013, № 37, ст.489

[№ 5411-VI від 02.10.2012](#), ВВР, 2013, № 42, ст.587

[№ 5463-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2014, № 4, ст.61

[№ 5480-VI від 06.11.2012](#), ВВР, 2013, № 50, ст.696

[№ 5518-VI від 06.12.2012](#), ВВР, 2014, № 8, ст.90
[№ 399-VII від 04.07.2013](#), ВВР, 2014, № 14, ст.255
[№ 1586-VII від 04.07.2014](#), ВВР, 2014, № 33, ст.1162
[№ 1702-VII від 14.10.2014](#), ВВР, 2014, № 50-51, ст.2057
[№ 78-VIII від 28.12.2014](#), ВВР, 2015, № 6, ст.41
[№ 80-VIII від 28.12.2014](#), ВВР, 2015, № 5, ст.37
[№ 213-VIII від 02.03.2015](#), ВВР, 2015, № 22, ст.145
[№ 541-VIII від 18.06.2015](#), ВВР, 2015, № 32, ст.315
[№ 629-VIII від 16.07.2015](#), ВВР, 2015, № 43, ст.386}

{У статтях 1, 7, 9, 15, 25, 26, 41, 42, 55, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 65, 67 слова "фінансово-кредитна установа", "та фінансово-кредитні установи", "інші фінансово-кредитні установи", "та інші фінансово-кредитні установи", "а також інших фінансово-кредитних установ" у відповідних відмінках виключено на підставі Закону [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Терміни та поняття

У цьому Законі терміни та поняття вживаються у такому значенні:

{Абзац другий статті 1 виключено на підставі Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

банківські метали - золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів;

банківське регулювання - одна із функцій Національного банку України, яка полягає у створенні системи норм, що регулюють діяльність банків, визначають загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства;

банківський нагляд - система контролю та активних впорядкованих дій Національного банку України, спрямованих на забезпечення дотримання банками та іншими особами, стосовно яких Національний банк України здійснює наглядову діяльність законодавства України і встановлених нормативів, з метою забезпечення стабільності банківської системи та захисту інтересів вкладників та кредиторів банку;

{Абзац п'ятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

валютні цінності - матеріальні об'єкти, визначені законодавством України про валютне регулювання як засоби валютно-фінансових відносин;

відкритий ринок - ринок, на якому здійснюються операції з купівлі-продажу цінних паперів між особами, що не є первинними кредиторами та позичальниками, і коли кошти внаслідок продажу цінних паперів на такому ринку надходять на користь держателя цінних паперів, а не їх емітента. Використовується центральними банками для купівлі-продажу, як правило, короткострокових державних цінних паперів з метою регулювання грошової маси. Внаслідок купівлі збільшується вкладення коштів в економіку, внаслідок продажу - зменшується;

валютна позиція - співвідношення вимог та зобов'язань банку в кожній іноземній валюті та в кожному банківському металі. При їх рівності позиція вважається закритою, при нерівності - відкритою. Відкрита позиція є короткою, якщо обсяг зобов'язань за іноземними валютами та банківськими металами перевищує обсяг вимог, і довгою, якщо обсяг вимог за іноземними валютами та банківськими металами перевищує обсяг зобов'язань;

{Абзац восьмий статті 1 в редакції Закону [№ 1533-VI від 23.06.2009](#)}

грошово-кредитна політика - комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України через використання визначених цим Законом засобів та методів;

{Визначення терміна в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

грошово-кредитні зобов'язання - валюта в обігу, фінансові вимоги до Національного банку України, за винятком зобов'язань Національного банку України перед Кабінетом Міністрів України та міжнародними фінансовими організаціями;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

грошовий сурогат - будь-які документи у вигляді грошових знаків, що відрізняються від грошової одиниці України, випущені в обіг не Національним банком України і виготовлені з метою здійснення платежів в господарському обороті, крім валютних цінностей;

{Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

девiзна валютна полiтика - полiтика регулювання валютного курсу шляхом купiвлi i продажу iноземної валюти;

дисконтна валютна полiтика - зниження або пiдвищення Нацiональним банком України процентних ставок за кредит з метою регулювання попиту i пропозицiї на позичковий капiтал;

золотовалютний резерв - резерви України, вiдображенi у балансi Нацiонального банку України, що включають в себе активи, визнанi свiтовим спiвтовариством як мiжнароднi i призначенi для мiжнародних розрахункiв;

{Абзац статті 1 виключено на пiдставi Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

кредитор останньої iнстанцiї - Нацiональний банк України, до якого може звернутися банк для отримання рефiнансування в разi вичерпання iнших можливостей рефiнансування;

{Визначення термiна в редакцiї Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

казначейськi зобов'язання - борговi цiннi папери, що емiтуються державою в особi її уповноважених органiв, розмiщуються виключно на добровiльних засадах серед фiзичних та юридичних осiб i засвiдчують внесення їх власниками грошових коштів до бюджету та дають право на отримання фiнансового доходу або iншi майновi права, вiдповiдно до умов їх випуску;

металевi рахунки - рахунки, якi вiдкриваються уповноваженими банками України для облiку операцiй, що здiйснюються з банкiвськими металами;

мiжнароднi стандарти аудиту - прийнятi Мiжнародною федерацiєю бухгалтерiв документи, що визначають стандарти аудиту;

{Статтю 1 доповнено термiном згiдно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

мiжнароднi стандарти професiйної практики внутрiшнього аудиту - прийнятi Радою з Мiжнародних Стандартiв внутрiшнього аудиту, схвалених Наглядовою Радою Професiйної Практики;

{Статтю 1 доповнено термiном згiдно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

мiжнароднi стандарти фiнансової звітностi - прийнятi Радою з мiжнародних стандартiв бухгалтерського облiку документи, що визначають стандарти фiнансової звітностi та бухгалтерського облiку;

{Статтю 1 доповнено термiном згiдно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

нереалiзованi доходи/витрати - доходи/витрати вiд переоцiнки фiнансових активiв та зобов'язань, монетарного золота та банкiвських металiв, а також доходи/витрати вiд купiвлi iноземної валюти, монетарного золота та банкiвських металiв, якщо такi операцiї здiйснюються не за офiцiйним валютним курсом;

{Статтю 1 доповнено термiном згiдно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

{Визначення термiна "основнi засади грошово-кредитної полiтики" виключено на пiдставi Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

облiкова ставка Нацiонального банку України - один iз монетарних iнструментiв, за допомогою якого Нацiональний банк України встановлює для банкiв та iнших суб'єктiв грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартостi залучених та розмiщених грошових коштів;

{Визначення термiна в редакцiї Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

облiковi системи - сукупнiсть вiдносин щодо формування, оброблення, зберiгання та передавання iнформацiї мiж державними органами, фiнансовими установами, iншими юридичними особами пiд час реалiзацiї державних проектiв;

{Статтю 1 доповнено термiном згiдно із Законом [№ 5518-VI від 06.12.2012](#)}

офiцiйне видання Нацiонального банку України - друковане видання Нацiонального банку, зареєстроване у встановленому порядку;

{Визначення термiна в редакцiї Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

офiцiйний валютний курс - курс валюти, офiцiйно встановлений Нацiональним банком України як уповноваженим органом держави;

охорона цінностей та об'єктів - організація та практичне здійснення Національним банком заходів охорони щодо визначених і належних йому будівель, споруд, територій, транспортних засобів, валютних цінностей, цінних паперів та іншого рухомого і нерухомого майна, спрямованих на недопущення чи припинення протиправних дій щодо них, забезпечення їх недоторканності та цілісності, припинення несанкціонованого доступу до них третіх осіб, а також на забезпечення особистої безпеки, життя та здоров'я працівників Національного банку;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 5103-VI від 05.07.2012](#)}

платіжний баланс - співвідношення між сумою грошових надходжень, отриманих країною з-за кордону, і сумою здійснених нею платежів за кордон протягом певного періоду. До платіжного балансу входять розрахунки за зовнішньою торгівлею, послугами, неторговими операціями, доходи від капіталовкладень за кордоном, торгівлі ліцензіями, від фрахтування та обслуговування кораблів, туризму, утримання дипломатичних і торгових представництв за кордоном, грошові перекази окремих осіб, виплати іншим країнам за позики тощо. Платіжний баланс включає рух капіталів: інвестиції та кредити;

реалізовані доходи/витрати - доходи/витрати від переоцінки під час вибуття переоцінених фінансових активів і зобов'язань, монетарного золота та банківських металів;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

резервна позиція в Міжнародному валютному фонді (далі - МВФ) - вимоги держави-члена до МВФ, що визначаються як різниця між квотою та авуарами МВФ в її (держави-члена) валюті за мінусом грошових авуарів МВФ, отриманих державою-членом у вигляді кредитів МВФ та залишків на рахунку МВФ № 2, що не перевищує однієї десятої процента від квоти держави-члена;

ставки рефінансування Національного банку України - виражена у відсотках плата за кредити, що надаються банкам, яка встановлюється Національним банком України з метою впливу на грошовий оборот та кредитування;

{Визначення терміна із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2478-VI від 09.07.2010](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

спеціальні права запозичення (СПЗ) - міжнародний резервний актив, створений МВФ з метою доповнення існуючих міжнародних резервних активів, який являє собою "кошик" із п'яти валют, склад яких переглядається кожні п'ять років. Вартість спеціальних прав запозичення визначається щоденно;

{Абзац статті 1 виключено на підставі Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

фінансова стабільність - стан фінансової системи, в якому вона здатна належним чином забезпечити можливість ефективно виконувати свої ключові функції, такі як фінансове посередництво та забезпечення здійснення платежів, і таким чином сприяти стійкому економічному зростанню, а також протистояти негативному впливу кризових явищ на економіку;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

цінова стабільність - збереження купівельної спроможності національної валюти шляхом підтримання у середньостроковій перспективі (від 3 до 5 років) низьких, стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін.

{Визначення терміна в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

{Абзац статті 1 виключено на підставі Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Терміни "асоційована особа", "ділова репутація", "істотна участь" розуміються у значенні, визначеному [Законом України](#) "Про банки і банківську діяльність".

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 2. Правова основа діяльності Національного банку України

Національний банк України (далі - Національний банк) є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються [Конституцією України](#), цим Законом та іншими законами України.

Місцезнаходження Ради Національного банку України (далі - Рада Національного банку), Правління Національного банку України (далі - Правління Національного банку) та центрального апарату Національного банку - місто Київ.

{Частина друга статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 3. Статутний капітал

Національний банк має статутний капітал, що є державною власністю.

Розмір статутного капіталу становить 10 мільйонів гривень. Розмір статутного капіталу може бути збільшений за рішенням Ради Національного банку.

{Частина друга статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Джерелами формування статутного капіталу Національного банку є частина його прибутку до розподілу, а при необхідності - Державний бюджет України.

{Частина третя статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 4. Економічна самостійність

Національний банк є економічно самостійним органом, який здійснює видатки за рахунок власних доходів у межах затвердженого кошторису адміністративних витрат, а у визначених цим Законом випадках - також за рахунок Державного бюджету України.

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк є юридичною особою, має відокремлене майно, що є об'єктом права державної власності і закріплено за ним на праві господарського відання.

{Частина друга статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк не відповідає за зобов'язаннями органів державної влади, а органи державної влади не відповідають за зобов'язаннями Національного банку, крім випадків, коли вони добровільно беруть на себе такі зобов'язання.

Національний банк не відповідає за зобов'язаннями інших банків, а інші банки не відповідають за зобов'язаннями Національного банку, крім випадків, коли вони добровільно беруть на себе такі зобов'язання.

Національний банк може відкривати свої установи, філії та представництва в Україні, а також представництва за її межами.

Національний банк, його установи, філії та представництва мають печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

Стаття 5. Кошторис адміністративних витрат

{Назва статті 5 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк щорічно складає кошторис адміністративних витрат, який повинен забезпечувати виконання Національним банком його функцій, установлених [Конституцією України](#) та цим Законом.

{Частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк України включає до кошторису адміністративних витрат прогнозовані витрати, в тому числі амортизаційні відрахування, резерви під знецінення активів, інвестиції, що спрямовуються на забезпечення діяльності Національного банку України, а також витрати на виплату винагороди членам Ради Національного банку за виконання ними своїх функцій з деталізацією розміру, посад та періодичності їх виплат.

{Частина друга статті 5 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк відображає доходи та витрати, визначає прибуток (збитки) та складає фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності.

Національний банк створює загальні резерви, які використовуються на покриття його збитків, резерв переоцінки, який використовується на покриття нереалізованих витрат, а також інші резерви, які є джерелом фінансування інвестицій, що спрямовуються на забезпечення діяльності Національного банку.

{Частина четверта статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

У разі недостатності коштів загальних резервів перевищення витрат Національного банку над його доходами компенсується за рахунок коштів Державного бюджету України наступного за звітним року.

{Стаття 5 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 639-VI від 31.10.2008](#), [№ 1608-VI від 21.08.2009](#), [№ 1919-III від 13.07.2000](#); в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 5¹. Прибуток до розподілу

Одержання прибутку не є метою діяльності Національного банку.

Національний банк визначає прибуток до розподілу шляхом зменшення прибутку на суму нереалізованих доходів. Національний банк спрямовує нереалізовані доходи до резерву переоцінки.

Нереалізовані доходи, що стають реалізованими у наступних періодах, включаються до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах.

Національний банк компенсує суму перевищення нереалізованих витрат над сумою резерву переоцінки коштами прибутку поточного року, а в разі їх недостатності - коштами загальних резервів.

Національний банк здійснює розподіл прибутку до розподілу після підтвердження зовнішнім аудитом та затвердження Радою Національного банку річного фінансового звіту у такому співвідношенні:

50 відсотків прибутку до розподілу спрямовується до загальних резервів та інших резервів Національного банку. Відрахування до загальних резервів проводяться поки сума загальних резервів не дорівнюватиме 10 відсоткам обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку;

50 відсотків прибутку до розподілу перераховується до Державного бюджету України наступного за звітним року.

Після формування загальних резервів у розмірі, передбаченому частиною п'ятою цієї статті, прибуток до розподілу підлягає перерахуванню до Державного бюджету України у повному обсязі.

{Закон доповнено статтею 5¹ згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 6. Основна функція

Відповідно до [Конституції України](#) основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України.

При виконанні своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі.

{Частина друга статті 6 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Національний банк у межах своїх повноважень сприяє фінансовій стабільності, в тому числі стабільності банківської системи за умови, що це не перешкоджає досягненню цілі, визначеної у частині другій цієї статті.

{Частина статті 6 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк також сприяє додержанню стійких темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України за умови, що це не перешкоджає досягненню цілей, визначених у частинах другій та третій цієї статті.

{Частина статті 6 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 7. Інші функції

Національний банк виконує такі функції:

1) відповідно до розроблених Радою Національного банку України Основних засад грошово-кредитної політики визначає та проводить грошово-кредитну політику;

2) монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує готівковий грошовий обіг;

{Пункт 2 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5285-VI від 18.09.2012](#)}

3) виступає кредитором останньої інстанції для банків і організує систему рефінансування;

4) встановлює для банків правила проведення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності, захисту інформації, коштів та майна;

5) організовує створення та методологічно забезпечує систему грошово-кредитної і банківської статистичної інформації та статистики платіжного балансу;

6) регулює діяльність платіжних систем та систем розрахунків в Україні, визначає порядок і форми платежів, у тому числі між банками;

{Пункт 6 статті 7 в редакції Закону [№ 5518-VI від 06.12.2012](#)}

7) визначає напрями розвитку сучасних електронних банківських технологій, створює та забезпечує безперервне, надійне та ефективне функціонування, розвиток створених ним платіжних та облікових систем, контролює створення платіжних інструментів, систем автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації;

{Пункт 7 статті 7 в редакції Закону [№ 5284-VI від 18.09.2012](#)}

8) здійснює банківське регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі;

{Пункт 8 частини першої статті 7 в редакції Закону [№ 3394-VI від 19.05.2011](#)}

9) здійснює погодження статутів банків і змін до них, ліцензування банківської діяльності та операцій у передбачених законом випадках, веде Державний реєстр банків, Реєстр аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків;

{Пункт 9 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#); в редакції Закону [№ 3024-VI від 15.02.2011](#)}

10) веде офіційний реєстр ідентифікаційних номерів емітентів платіжних карток внутрішньодержавних платіжних систем;

{Статтю 7 доповнено пунктом 10 згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

10¹) здійснює попередню кваліфікацію осіб, які можуть брати участь у виведенні неплатоспроможних банків з ринку, та складає перелік таких осіб;

{Статтю 7 доповнено пунктом 10¹ згідно із Законом [№ 629-VIII від 16.07.2015](#)}

{Пункт 11 статті 7 виключено на підставі Закону [№ 4452-VI від 23.02.2012](#)}

{Пункт 12 частини першої статті 7 виключено на підставі Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

13) представляє інтереси України в центральних банках інших держав, міжнародних банках та інших кредитних установах, де співробітництво здійснюється на рівні центральних банків;

14) здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій;

{Пункт 14 статті 7 в редакції Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

15) забезпечує накопичення та зберігання золотовалютних резервів та здійснення операцій з ними та банківськими металами;

16) аналізує та прогнозує динаміку макроекономічних, грошово-кредитних, валютних та фінансових показників, у тому числі складає платіжний баланс;

{Пункт 16 частини першої статті 7 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

17) організує інкасацію та перевезення банкнот і монет та інших цінностей, видає ліцензії на право інкасації та перевезення банкнот і монет та інших цінностей;

18) реалізує державну політику з питань захисту державних секретів у системі Національного банку;

19) бере участь у підготовці кадрів для банківської системи України;

20) визначає особливості функціонування банківської системи України в разі введення воєнного стану чи особливого періоду, здійснює мобілізаційну підготовку системи Національного банку;

{Статтю 7 доповнено пунктом 20 згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

21) вносить у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України;

{Статтю 7 доповнено пунктом 21 згідно із Законом [№ 3163-IV від 01.12.2005](#)}

22) здійснює методологічне забезпечення з питань зберігання, захисту, використання та розкриття інформації, що становить банківську таємницю;

{Статтю 7 доповнено пунктом 22 згідно із Законом [№ 3163-IV від 01.12.2005](#)}

22¹) здійснює відповідно до компетенції повноваження у сфері депозитарного обліку;

{Статтю 7 доповнено пунктом 22¹ згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

22²) забезпечує облік і зберігання переданих йому цінних паперів та інших коштовностей, що конфісковані (заарештовані) на користь держави та/або таких, які визнані безхазяйними, для чого може відкривати рахунки в цінних паперах у депозитарних установах;

{Статтю 7 доповнено пунктом 22² згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

23) здійснює інші функції у фінансово-кредитній сфері в межах своєї компетенції, визначеної законом;

{Пункт 24 статті 7 виключено на підставі Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

25) визначає порядок здійснення в Україні маршрутизації, клірингу та взаєморозрахунків між учасниками платіжної системи за операціями, які здійснені в межах України із застосуванням платіжних карток, емітованих банками-резидентами;

{Статтю 7 доповнено пунктом 25 згідно із Законом [№ 5284-VI від 18.09.2012](#)}

26) створює Засвідчувальний центр для забезпечення реєстрації, засвідчення чинності відкритих ключів та акредитації центрів сертифікації ключів, визначає порядок застосування електронного підпису, у тому числі електронного цифрового підпису в банківській системі України та суб'єктами переказу коштів;

{Статтю 7 доповнено пунктом 26 згідно із Законом [№ 5284-VI від 18.09.2012](#)}

27) видає ліцензії небанківським фінансовим установам, які мають намір стати учасниками платіжних систем, на переказ коштів без відкриття рахунків та відкликає їх відповідно до законодавства;

{Статтю 7 доповнено пунктом 27 згідно із Законом [№ 5284-VI від 18.09.2012](#)}

28) веде реєстр платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури;

{Статтю 7 доповнено пунктом згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5518-VI від 06.12.2012](#)}

29) здійснює нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків;

{Статтю 7 доповнено пунктом згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5518-VI від 06.12.2012](#)}

30) здійснює державне регулювання та нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за небанківськими фінансовими установами-резидентами, які є платіжними організаціями та/або членами/учасниками платіжних систем у частині надання ними фінансової послуги щодо переказу коштів на підставі відповідних ліцензій, зокрема Національного банку України (крім операторів поштового зв'язку в частині здійснення ними переказу коштів);

{Статтю 7 доповнено пунктом 30 згідно із Законом [№ 1702-VII від 14.10.2014](#)}

31) здійснює аналіз стану фінансової системи щодо фінансової стабільності.

{Частина першу статті 7 доповнено пунктом 31 згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 7¹. Особливості забезпечення стабільності банківської системи

Національний банк України за наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи країни, має право визначати тимчасові особливості регулювання та нагляду за банками або іншими особами, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України, у тому числі особливості підтримання ліквідності банків, застосування економічних нормативів, формування та використання резервів для відшкодування можливих втрат за активними операціями банків, запроваджувати обмеження на їх діяльність, у тому числі обмежувати або забороняти видачу коштів з поточних та вкладних (депозитних) рахунків фізичних та юридичних осіб, а також обмежувати або тимчасово забороняти проведення

валютних операцій на території України, зокрема операцій з вивезення, переказування і пересилання за межі України валютних цінностей.

Наявність ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, а також обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи країни, підтверджується відповідним рішенням Ради з фінансової стабільності, повноваження якої визначаються указом Президента України.

{Закон доповнено статтею 7¹ згідно із Законом [№ 78-VIII від 28.12.2014](#)}

Розділ II

ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

{Назва розділу II в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 8. Завдання Ради Національного банку

Відповідно до [Конституції України](#) основними завданнями Ради Національного банку є розроблення Основних засад грошово-кредитної політики та здійснення контролю за проведенням грошово-кредитної політики.

Рада Національного банку здійснює нагляд за системою внутрішнього контролю Національного банку.

{Статтю 8 доповнено частиною другою згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Стаття 8 в редакції Законів [№ 1919-III від 13.07.2000](#), [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 9. Повноваження Ради Національного банку

Рада Національного банку:

1) розробляє Основні засади грошово-кредитної політики на підставі пропозицій, наданих Правлінням Національного банку, публікує їх в офіційних виданнях та подає щорічно до 15 вересня до Верховної Ради України для інформування;

2) здійснює контроль за проведенням грошово-кредитної політики;

3) здійснює аналіз впливу грошово-кредитної політики України на стан соціально-економічного розвитку України та розробляє пропозиції щодо внесення відповідних змін до неї;

4) затверджує щорічно до 15 вересня поточного року кошторис витрат Національного банку на наступний рік;

5) подає до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щорічно до 1 квітня відомості про частину прогнозованого прибутку до розподілу поточного року;

6) приймає рішення про спрямування прибутку до розподілу на збільшення статутного капіталу Національного банку та формування резервів, які є джерелом фінансування інвестицій, що спрямовуються на забезпечення діяльності Національного банку;

7) затверджує Регламент Ради Національного банку України, положення про Аудиторський комітет та інші робочі органи Ради Національного банку;

8) приймає рішення про збільшення розміру статутного капіталу Національного банку;

9) визначає порядок, періодичність проведення внутрішнього аудиту у структурних підрозділах Національного банку та затверджує річний план його проведення, затверджує положення про підрозділ внутрішнього аудиту;

10) затверджує до 1 листопада звітного року аудиторську фірму для проведення аудиту річної фінансової звітності Національного банку, визначену за результатами проведення процедури закупівлі згідно із [Законом України](#) "Про здійснення державних закупівель";

11) розглядає аудиторський висновок та затверджує до 30 квітня наступного за звітним року річну фінансову звітність Національного банку, звіт про виконання кошторису адміністративних витрат Національного банку та розподіл прибутку до розподілу за звітний рік, оприлюднює затверджену Радою Національного банку річну фінансову звітність Національного банку на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку;

12) затверджує рішення Правління Національного банку про участь Національного банку у міжнародних фінансових організаціях;

13) оцінює діяльність Правління Національного банку щодо виконання Основних засад грошово-кредитної політики та з інших питань, рішення щодо яких є обов'язковими для

Правління Національного банку; вносить Правлінню Національного банку рекомендації стосовно:

методів та форм прогнозування макропоказників економічного і соціального розвитку України, а також грошово-кредитної політики;

окремих заходів монетарного і регулятивного характеру та їх впливу на економічний і соціальний розвиток України;

політики курсоутворення та валютного регулювання;

розвитку банківської системи та окремих нормативних актів з питань банківської діяльності;

вдосконалення платіжної системи;

інших питань, віднесених законом до компетенції Ради Національного банку;

14) вносить рекомендації Кабінету Міністрів України стосовно впливу політики державних запозичень та податкової політики на стан грошово-кредитної сфери України;

15) затверджує за поданням Правління Національного банку методику визначення заробітної плати Голови Національного банку та його заступників;

16) створює Аудиторський комітет та інші робочі органи Ради Національного банку, визначає їх склад та керівників;

17) призначає на посаду та звільняє з посади керівника підрозділу внутрішнього аудиту;

18) призначає на посади та звільняє з посад першого заступника та заступників Голови Національного банку за поданням Голови Національного банку;

19) здійснює нагляд за діяльністю підрозділу внутрішнього аудиту;

20) затверджує за поданням Правління Національного банку методику визначення винагороди членам Ради Національного банку, крім Голови Національного банку. Розмір щорічної винагороди члена Ради Національного банку України не може бути вищим за чотирикратний максимальний розмір заробітної плати члена Правління Національного банку.

У разі неодноразового невиконання або неналежного виконання Правлінням Національного банку рішень Ради Національного банку, які є обов'язковими згідно з цим Законом, Рада Національного банку має право звернутися до Голови Національного банку або до Верховної Ради України та Президента України з викладенням своїх позицій.

{Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 1919-III від 13.07.2000](#), [№ 2457-VI від 08.07.2010](#), [№ 2478-VI від 09.07.2010](#), [№ 2856-VI від 23.12.2010](#), [№ 3828-VI від 06.10.2011](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 10. Склад та формування Ради Національного банку

До складу Ради Національного банку входять члени Ради Національного банку, призначені Верховною Радою України та Президентом України. Верховна Рада України призначає чотирьох членів Ради Національного банку шляхом прийняття відповідної постанови. Президент України призначає чотирьох членів Ради Національного банку шляхом видання відповідного указу. Голова Національного банку, який призначається на посаду Верховною Радою України за поданням Президента України, входить до складу Ради Національного банку за посадою.

Кандидатури осіб для призначення Верховною Радою України членами Ради Національного банку проходять обговорення на спеціальному відкритому засіданні профільного комітету Верховної Ради України, який вносить свої рекомендації Верховній Раді України.

Членом Ради Національного банку може бути громадянин України, який постійно проживає в Україні, має повну вищу освіту у галузі економіки, фінансів чи права або науковий ступінь у галузі економіки, фінансів чи права і при цьому має не менше 10 років досвіду роботи в органі законодавчої влади або на керівних посадах в інших органах державної влади та державних органах, які забезпечують проведення та реалізацію державної фінансової, економічної чи правової політики, або на керівних посадах у міжнародних фінансових організаціях, або на керівних посадах у банку, або наукової роботи за фінансовою, економічною чи правовою тематикою та має бездоганну ділову репутацію, зокрема не має судимості, не погашеної і не знятої в установленому законом порядку.

Особа не може бути членом Ради Національного банку, якщо вона має представницький мандат або є членом Кабінету Міністрів України, або обіймає чи обіймала посаду керівника органу державної влади (заступника керівника) та іншого державного органу (якщо не минув один рік з дня її звільнення з такої посади), або є особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або є керівником (заступником керівника) підприємства, установи та організації, або є керівником політичної партії чи членом керівних органів політичної партії, є посадовою особою, або є власником істотної участі в юридичній особі, яка надає фінансові послуги і знаходиться під наглядом Національного банку.

Для призначення членом Ради Національного банку кандидат на цю посаду подає відомості, що підтверджують відповідність його кандидатури вимогам, встановленим частинами третьою та четвертою цієї статті.

Строк повноважень членів Ради Національного банку - сім років, крім Голови Національного банку, який входить до складу Ради Національного банку на строк здійснення ним повноважень за посадою. Одна й та сама особа не може бути призначена членом Ради Національного банку більше ніж на два строки поспіль.

Призначення на посади та звільнення з посад членів Ради Національного банку здійснюється таким чином, щоб було забезпечено можливість проведення засідання Ради Національного банку відповідно до вимог частини четвертої статті 11 цього Закону.

Член Ради Національного банку звільняється з посади у зв'язку із закінченням строку його повноважень або у разі:

- 1) подання письмової заяви про припинення повноважень за власним бажанням із зазначенням аргументів такого рішення;
- 2) визнання його судом недієздатним;
- 3) невідповідності діяльності члена Ради Національного банку вимогам закону або втрати бездоганної ділової репутації;
- 4) відсутності без поважних причин на двох засіданнях Ради Національного банку поспіль;
- 5) невиконання обов'язків члена Ради Національного банку (в тому числі за станом здоров'я) більше чотирьох місяців поспіль;
- 6) встановлення факту надання недостовірної інформації для призначення на посаду члена Ради Національного банку;
- 7) виникнення обставин, що виключають можливість особи бути членом Ради Національного банку (відповідно до частин третьої та четвертої цієї статті).

У разі смерті, визнання в установленому порядку безвісно відсутньою чи оголошення в установленому порядку померлою особи, яка є членом Ради Національного банку, повноваження такого члена Ради Національного банку вважаються припиненими з дня його смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть, або з дня набрання законної сили рішенням суду про визнання особи безвісно відсутньою чи про оголошення особи померлою.

Президент України звільняє призначених ним членів Ради Національного банку шляхом видання відповідного указу, в якому мають бути зазначені підстави для звільнення.

Верховна Рада України звільняє призначених нею членів Ради Національного банку шляхом прийняття відповідної постанови за поданням профільного комітету Верховної Ради України, в якій мають бути зазначені підстави для звільнення.

Повноваження Голови Національного банку як члена Ради Національного банку достроково припиняються у зв'язку з його відставкою або в разі звільнення його з посади з інших підстав, визначених цим Законом.

Члени Ради Національного банку (крім Голови Національного банку) за виконання своїх функцій отримують винагороду за рахунок Національного банку. Розмір винагороди визначається відповідно до методики, затвердженої Радою Національного банку за поданням Правління Національного банку.

Інформація про розмір винагороди, отриманої кожним членом Ради Національного банку, підлягає опублікуванню у складі річної фінансової звітності Національного банку.

Членам Ради Національного банку оплачуються витрати, здійснені у зв'язку з виконанням ними своїх повноважень, відповідно до Регламенту Ради Національного банку України.

Матеріально-технічне та організаційне забезпечення роботи Ради Національного банку та її робочих органів здійснює Національний банк відповідно до кошторису адміністративних витрат.

{Стаття 10 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#); в редакції Законів [№ 2478-VI від 09.07.2010](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 11. Порядок роботи Ради Національного банку

Рада Національного банку діє відповідно до Регламенту Ради Національного банку України, що затверджується на її засіданні.

{Статтю 11 доповнено новою частиною першою згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Засідання Ради Національного банку проводяться не рідше десяти разів на рік.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Позачергові засідання Ради Національного банку скликаються Головою Ради Національного банку за його власною ініціативою або Радою Національного банку за наполяганням не менше однієї третини від загальної кількості її членів, а також за вимогою Голови Національного банку України. Члени Ради Національного банку сповіщаються про засідання не пізніше як за п'ять календарних днів до дня його проведення. Порядок підготовки позачергових засідань Ради Національного банку визначається її Регламентом.

{Частина статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Засідання Ради Національного банку є правомочними за наявності не менше шести її членів.

{Частина статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 1919-III від 13.07.2000](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Засідання Ради Національного банку веде Голова Ради Національного банку, а у разі відсутності - його заступник, відповідно до Регламенту.

Рішення приймаються простою більшістю голосів від загальної кількості присутніх на засіданні членів Ради Національного банку. Кожний член Ради Національного банку має один голос.

На засідання Ради Національного банку можуть бути запрошені керівники центральних органів влади, представники суб'єктів підприємницької діяльності, науковці та інші фахівці.

Члени Правління Національного банку можуть брати участь в роботі Ради Національного банку з правом дорадчого голосу.

{Частина статті 11 в редакції Закону [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Стаття 12. Голова Ради Національного банку та його заступник

Голова Ради Національного банку обирається Радою Національного банку зі свого складу строком на три роки.

{Частина перша статті 12 в редакції Закону [№ 1919-III від 13.07.2000](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Головою Ради Національного банку не може бути обрано Голову Національного банку.

{Статтю 12 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Голова Ради Національного банку:

організовує засідання Ради Національного банку і головує на них;

скликає позачергові засідання за своєю ініціативою або за наполяганням не менше однієї третини від загальної кількості членів Ради Національного банку, а також на вимогу Голови Національного банку;

інформує у порядку, визначеному Регламентом Ради Національного банку України, Президента України або Верховну Раду України про виникнення підстав для звільнення з посади призначених ними членів Ради Національного банку;

{Частина третю статті 12 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

здійснює інші повноваження і функції відповідно до Регламенту Ради Національного банку України;

{Частина статті 12 в редакції Закону [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Голова Ради Національного банку має заступника, який обирається Радою Національного банку зі свого складу строком на три роки.

{Частина статті 12 в редакції Закону [№ 1919-III від 13.07.2000](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Заступник заміщає Голову Ради Національного банку у разі його відсутності або неможливості ним здійснювати свої повноваження та здійснює інші повноваження і функції відповідно до рішень Ради Національного банку.

Звільнення Голови Ради Національного банку або його заступника протягом строку його повноважень здійснюється:

у зв'язку із закінченням строку його повноважень;

за власним бажанням, за умови подання письмової заяви;

у разі систематичного невиконання своїх обов'язків за станом здоров'я протягом чотирьох місяців.

У разі припинення повноважень Голови Ради Національного банку або його заступника вибори на цю посаду здійснюються у порядку, передбаченому цим Законом.

Стаття 13. Рішення Ради Національного банку

{Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Матеріали засідань Ради Національного банку оформлюються у вигляді протоколів та рішень і підписуються головуючим на її засіданні.

Основні засади грошово-кредитної політики та рішення Ради Національного банку з питань, визначених пунктами [3](#), [4](#), [6](#), [8-10](#), [12](#), [15](#), [17](#), [18](#), [20](#) статті 9 цього Закону, є обов'язковими для виконання Правлінням Національного банку.

{Частина друга статті 13 в редакції Закону [№ 1919-III від 13.07.2000](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Рекомендації Ради Національного банку розглядаються Правлінням Національного банку протягом п'яти робочих днів. За результатами такого розгляду Правління Національного банку зобов'язане надіслати Раді Національного банку вмотивовану відповідь.

Рада Національного банку не має права втручатися в оперативну діяльність Правління Національного банку.

{Частина п'яту статті 13 виключено на підставі Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Рішення Ради Національного банку підлягають оприлюдненню, крім випадків, коли такі рішення становлять державну, банківську або службову таємницю відповідно до закону.

Членам Ради Національного банку забороняється розголошувати державну, банківську або службову таємницю, яка стала їм відома у зв'язку із здійсненням ними їх повноважень відповідно до Регламенту.

Стаття 13¹. Аудиторський комітет

Рада Національного банку утворює Аудиторський комітет з метою оцінки надійності та результативності системи внутрішнього контролю в Національному банку, повноти та достовірності річної фінансової звітності Національного банку.

Аудиторський комітет є консультативним робочим органом Ради Національного банку та діє на підставі положення, що затверджується Радою Національного банку.

До складу Аудиторського комітету, крім членів Ради Національного банку, можуть входити незалежні експерти. Незалежним експертом може бути особа, яка має повну вищу освіту у галузі економіки, фінансів чи права або науковий ступінь у цих галузях, досвід роботи за фахом не менше 10 років та має бездоганну ділову репутацію, зокрема не має судимості, не погашеної і не знятої в установленому законом порядку.

На незалежних експертів поширюються обмеження, встановлені частиною четвертою статті 10 та частиною першою статті 65 цього Закону.

Кількість членів Аудиторського комітету не може бути більшою ніж п'ять осіб.

Засідання Аудиторського комітету проводяться не рідше десяти разів на рік.

{Розділ II доповнено статтею 13¹ згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Розділ III

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ТА СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

{Закон доповнено назвою розділу згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 14. Функції Правління Національного банку

Правління Національного банку згідно з Основними засадами грошово-кредитної політики через відповідні монетарні інструменти та інші засоби банківського регулювання забезпечує реалізацію грошово-кредитної політики, організує виконання інших функцій відповідно до [додатків 6 і 7](#) цього Закону та здійснює управління діяльністю Національного банку.

Стаття 15. Повноваження Правління Національного банку

Правління Національного банку:

1) приймає рішення:

щодо надання пропозицій Раді Національного банку стосовно розроблення Основних засад грошово-кредитної політики;

щодо економічних засобів та монетарних методів для реалізації Основних засад грошово-кредитної політики відповідно до прийнятих рішень Ради Національного банку із цих питань та необхідності забезпечення стабільності і купівельної спроможності національної валюти;

щодо банківського регулювання та нагляду;

щодо організації системи рефінансування;

щодо визначення та здійснення валютно-курсової політики, валютного регулювання та управління золотовалютними резервами;

щодо функціонування платіжних систем та організації розрахунків;

про емісію валюти України та вилучення з обігу банкнот і монет;

про встановлення та зміну облікової та інших процентних ставок Національного банку;

про диверсифікацію активів Національного банку та їх ліквідності;

щодо лімітів позабалансових зобов'язань Національного банку;

про формування резервів та покриття фінансових ризиків Національного банку;

щодо мінімального розміру золотовалютних резервів Національного банку;

про встановлення лімітів операцій на відкритому ринку, які здійснює Національний банк;

про перелік цінних паперів та інших цінностей, придатних для забезпечення кредитів

Національного банку;

про умови допуску іноземного капіталу до банківської системи України;

про встановлення економічних нормативів для банків;

про розмір та порядок формування обов'язкових резервів для банків;

про застосування заходів впливу (санкцій) до банків та інших осіб, діяльність яких перевіряється Національним банком відповідно до [Закону України](#) "Про банки і банківську діяльність" та інших законів України;

{Абзац дев'ятнадцятий пункту 1 статті 15 в редакції Законів [№ 1702-VII від 14.10.2014](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

про створення та ліквідацію підприємств, установ Національного банку;

про участь у міжнародних фінансових організаціях;

про купівлю та продаж майна для забезпечення діяльності Національного банку;

щодо встановлення плати за надані відповідно до закону послуги (здійснені операції);

{Абзац двадцять четвертий пункту 1 статті 15 виключено на підставі Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

про віднесення банку до категорії проблемних або неплатоспроможних;

{Пункт 1 статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 4452-VI від 23.02.2012](#)}

про фінансову спроможність приймаючого банку виконати зобов'язання перед вкладниками та іншими кредиторами;

{Пункт 1 статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 4452-VI від 23.02.2012](#)}

про створення комітетів Правління Національного банку;

{Пункт 1 статті 15 доповнено абзацом двадцять сьомим згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

про делегування частини своїх повноважень окремим комітетам Правління Національного банку, передбаченим частинами [четвертою](#) та [п'ятою](#) статті 17 цього Закону;
{Пункт 1 статті 15 доповнено абзацом двадцять восьмим згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

2) подає на затвердження Раді Національного банку річну фінансову звітність Національного банку, проект кошторису адміністративних витрат на наступний рік та інші документи і рішення відповідно до [статті 9](#) цього Закону; надає на вимогу Ради Національного банку для інформування бухгалтерські, статистичні та інші необхідні для виконання її завдань відомості щодо діяльності Національного банку та банківської системи України;
{Пункт 2 статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

3) визначає організаційні основи та структуру Національного банку, затверджує положення про структурні підрозділи (крім положення про підрозділ внутрішнього аудиту) та установи Національного банку, статuti його підприємств, порядок призначення керівників підрозділів (крім керівника підрозділу внутрішнього аудиту), підприємств та установ, визначає перелік функцій щодо управління діяльністю власного корпоративного недержавного пенсійного фонду, а також порядок здійснення таких функцій;
{Пункт 3 статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5178-VI від 06.07.2012](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

3¹) погоджує призначення на посади та звільнення з посад керівників структурних підрозділів, що забезпечують виконання функцій Національного банку;
{Статтю 15 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

3²) визначає перелік структурних підрозділів, що забезпечують виконання функцій Національного банку;
{Статтю 15 доповнено пунктом 3² згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

4) затверджує штатний розпис Національного банку та форми оплати праці;

5) розробляє та подає на затвердження Раді Національного банку методику визначення заробітної плати Голови Національного банку та його заступників;

6) встановлює порядок надання юридичним особам, які мають намір здійснювати банківську діяльність, банківських ліцензій, а також ліцензій іншим юридичним особам у випадках, передбачених законом;

{Пункт 6 статті 15 в редакції Закону [№ 3024-VI від 15.02.2011](#)}

7) видає нормативно-правові акти Національного банку;

8) затверджує Регламент Правління Національного банку України;

9) розробляє та подає на затвердження Раді Національного банку методику визначення винагороди членам Ради Національного банку, крім Голови Національного банку;

{Пункт 9 статті 15 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

10) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом та не віднесені до повноважень Голови Національного банку та Ради Національного банку.

{Пункт статті 15 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Правління Національного банку несе колегіальну відповідальність за діяльність Національного банку в межах компетенції членів Правління. Голова Національного банку несе відповідальність за діяльність Національного банку перед Президентом України та Верховною Радою України.

{Статтю 15 доповнено частиною другою згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Стаття 15 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 1919-III від 13.07.2000](#), [№ 2922-III від 10.01.2002](#); в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 16. Склад та порядок формування Правління Національного банку

Правління Національного банку є колегіальним органом та складається з шести осіб: Голови Національного банку, першого заступника та заступників Голови Національного банку.

Правління Національного банку очолює Голова Національного банку.

{Стаття 16 в редакції Законів [№ 2478-VI від 09.07.2010](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 17. Порядок роботи Правління Національного банку та його комітетів

Порядок організації та проведення засідань Правління Національного банку визначається Регламентом Правління Національного банку України.

Рішення Правління Національного банку приймаються на колегіальній основі простою більшістю голосів. Кожний член Правління Національного банку має один голос. Голова Національного банку має право вирішального голосу у разі рівного розподілу голосів членів Правління Національного банку під час прийняття рішень.

Засідання Правління Національного банку є правомочним, якщо на ньому присутні не менше чотирьох членів Правління Національного банку.

Правління Національного банку має право утворити Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем та делегувати йому повноваження щодо здійснення банківського регулювання та нагляду, в тому числі застосування до банків та інших осіб, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України, заходів впливу (санкцій), передбачених законами України, крім заходів, передбачених [пунктами 11-13](#) частини першої статті 73 Закону України "Про банки і банківську діяльність".

Правління Національного банку має право утворити Комітет з управління активами та пасивами Національного банку та делегувати йому повноваження щодо прийняття рішень з питань управління активами і пасивами, у тому числі золотовалютним резервом України, забезпечення моніторингу ризиків і фінансових результатів за операціями з активами і пасивами Національного банку.

{Стаття 17 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 18. Призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку

Голова Національного банку призначається на посаду Верховною Радою України за поданням Президента України строком на сім років.

Одна й та сама особа не може бути Головою Національного банку більше ніж два строки поспіль.

{Частина друга статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Головою Національного банку може бути громадянин України, який постійно проживає в Україні, має повну вищу освіту у галузі економіки чи фінансів або науковий ступінь у галузі економіки чи фінансів і при цьому має не менше 10 років досвіду роботи в органі законодавчої влади або на керівних посадах в інших органах державної влади та державних органах, які забезпечують проведення та реалізацію державної фінансової, економічної чи правової політики, або на керівних посадах у міжнародних фінансових організаціях, або на керівних посадах у банку, або наукової роботи за фінансовою, економічною чи правовою тематикою та має бездоганну ділову репутацію, зокрема, не має судимості, не погашеної і не знятої в установленому законом порядку.

Особа не може бути Головою Національного банку, якщо вона має представницький мандат або обіймає чи обіймала посаду керівника органу державної влади та іншого державного органу (якщо не минув один рік з дня її звільнення з такої посади), або є керівником політичної партії чи членом керівних органів політичної партії, або є керівником чи входить до складу керівного органу юридичної особи (за винятком Національного банку), або є прямим чи опосередкованим власником будь-якої кількості акцій (часток, паїв) юридичної особи. На час перебування на посаді Голова Національного банку зупиняє членство в політичній партії.

Для призначення Головою Національного банку кандидат на цю посаду подає відомості, що підтверджують відповідність його кандидатури вимогам, установленим частинами третьою та четвертою цієї статті.

У разі незатвердження Верховною Радою України кандидатури, запропонованої Президентом України, порядок внесення нової кандидатури регулюється [Законом України](#) "Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України".

Одна кандидатура може вноситись не більше двох разів.

Голова Національного банку звільняється з посади Верховною Радою України за поданням Президента України у таких випадках:

- 1) закінчення строку повноважень;
- 2) у зв'язку із заявою про відставку із зазначенням аргументів такого рішення, поданою у письмовому вигляді та прийнятою Президентом України;

{Пункт 2 частини восьмої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

- 3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду;
- 4) на підставі рішення суду про визнання особи недієздатною;
- 5) припинення громадянства або виїзду за межі України на постійне місце проживання;
- 6) втрати бездоганної ділової репутації;
- 7) встановлення факту надання недостовірної інформації при призначенні на посаду Голови Національного банку;
- 8) смерті або на підставі рішення суду про оголошення особи померлою;
- 9) невиконання посадових обов'язків, у тому числі за станом здоров'я, протягом більш як чотири місяці поспіль;

{Пункт 9 частини восьмої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

- 10) виникнення обставин, що виключають можливість особи бути Головою Національного банку (відповідно до частин третьої і четвертої цієї статті).

Голова Національного банку перебуває на посаді до вступу на посаду новопризначеного Голови, крім випадків, передбачених [пунктами 2-10](#) частини восьмої цієї статті.

Голова Національного банку на пленарному засіданні Верховної Ради України при розгляді питання про його звільнення у випадку, передбаченому [пунктом 2](#) частини восьмої цієї статті, доповідає про результати діяльності на посаді Голови Національного банку.

{Статтю 18 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

У разі звільнення Голови Національного банку з посади у випадках, передбачених [пунктами 2-10](#) частини восьмої цієї статті, тимчасове виконання обов'язків Голови Національного банку здійснюється відповідно до [Закону України](#) "Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України".

{Стаття 18 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#); в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 19. Обов'язки та повноваження Голови Національного банку

Голова Національного банку:

- 1) керує діяльністю Національного банку у межах компетенції, визначеної цим Законом;
{Пункт 1 статті 19 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}
- 2) діє від імені Національного банку і представляє його інтереси без доручення у відносинах з органами державної влади, з банками, фінансовими та кредитними установами, міжнародними організаціями, іншими установами і організаціями;
- 3) головує на засіданнях Правління Національного банку;
- 4) підписує протоколи, постанови, прийняті Правлінням Національного банку, накази та розпорядження, а також угоди, що укладаються Національним банком;
{Пункт 4 статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}
- 5) вносить Раді Національного банку подання про призначення на посади та звільнення з посад заступників Голови Національного банку, розподіляє обов'язки між заступниками Голови Національного банку;
{Пункт 5 статті 19 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}
- 6) видає акти організаційно-розпорядчого характеру, обов'язкові до виконання усіма службовцями Національного банку, його підприємствами, установами;
{Пункт 6 статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}
- 7) ініціює перед Радою Національного банку проведення позапланового внутрішнього аудиту у структурних підрозділах Національного банку.

{Пункт 7 статті 19 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Пункт 8 статті 19 виключено на підставі Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 20. Заступники Голови Національного банку

Голова Національного банку має п'ятьох заступників, у тому числі одного першого заступника, які призначаються на посади та звільняються з посад Радою Національного банку за поданням Голови Національного банку.

{Частина перша статті 20 в редакції Законів [№ 5285-VI від 18.09.2012](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Заступник Голови Національного банку призначається на посаду на строк, що відповідає терміну повноважень Голови Національного банку. Призначення на посади та звільнення з посад заступників Голови Національного банку здійснюється таким чином, щоб було забезпечено можливість проведення засідання Правління Національного банку відповідно до вимог [частини третьої статті 17](#) цього Закону.

{Частина статті 20 в редакції Законів [№ 5285-VI від 18.09.2012](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Одна й та сама особа не може бути призначена на посаду заступника Голови Національного банку більше ніж два строки поспіль.

{Частина статті 20 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Заступником Голови Національного банку може бути громадянин України, який відповідає вимогам, установленим [частиною другою](#) статті 10 цього Закону.

Особа не може бути заступником Голови Національного банку, якщо вона має представницький мандат або обіймає чи обіймала посаду керівника органу державної влади та іншого державного органу (якщо не минув один рік з дня її звільнення з такої посади), або є керівником політичної партії чи членом керівних органів політичної партії, або є керівником чи входить до складу керівного органу юридичної особи (за винятком Національного банку, а також інших юридичних осіб, у керівних органах яких законом передбачено участь представників Національного банку або в яких є акції (частки, паї), що належать державі), або є прямим чи опосередкованим власником будь-якої кількості акцій банку. На час перебування на посаді заступник Голови Національного банку зупиняє членство в політичній партії.

{Частина статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4395-VI від 09.02.2012](#)}

Для призначення заступником Голови Національного банку кандидат на цю посаду подає відомості, що підтверджують відповідність його кандидатури вимогам, установленим частинами [четвертою](#) та [п'ятою](#) цієї статті.

{Частина шоста статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Рада Національного банку призначає особу на посаду заступника Голови Національного банку у разі її відповідності вимогам, передбаченим частинами [четвертою](#) та [п'ятою](#) цієї статті.

{Частина сьома статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Заступник Голови Національного банку звільняється з посади у таких випадках:

- 1) закінчення строку повноважень;
- 2) подання заяви про звільнення за власним бажанням із зазначенням аргументів такого рішення;
- 3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду;
- 4) на підставі рішення суду про визнання особи недієздатною;
- 5) втрати бездоганної ділової репутації;
- 6) встановлення факту надання недостовірних відомостей при призначенні на посаду заступника Голови Національного банку;
- 7) смерті або на підставі рішення суду про визнання в установленому порядку особи безвісно відсутньою чи про оголошення особи померлою;
- 8) невиконання посадових обов'язків, у тому числі за станом здоров'я, протягом більш як чотири місяці поспіль;

9) виникнення обставин, що виключають можливість особи бути заступником Голови Національного банку (відповідно до частин [четвертої](#) та [п'ятої](#) цієї статті).

{Частина восьма статті 20 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Рада Національного банку звільняє з посади заступника Голови Національного банку у випадку, передбаченому [пунктом 2](#) частини восьмої цієї статті, на своєму засіданні після його доповіді про результати діяльності на посаді.

{Частина статті 20 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Заступник Голови Національного банку, строк повноважень якого закінчився, перебуває на посаді до вступу на посаду новопризначеного заступника Голови.

{Частина статті 20 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Стаття 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#); в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

{Статтю 21 виключено на підставі Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Назву розділу III виключено на підставі Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 22. Структура Національного банку

Структура Національного банку будується за принципом централізації з вертикальним підпорядкуванням.

До структури Національного банку входять центральний апарат, відокремлені підрозділи та юридичні особи, створені Національним банком для забезпечення його діяльності, які здійснюють діяльність виключно в межах завдань та функцій Національного банку, встановлених законом.

{Частина друга статті 22 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Частину третю статті 22 виключено на підставі Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Для перевезення цінностей, охорони цінностей та належних йому об'єктів Національний банк має право створювати підрозділ відомчої охорони, озброєний бойовою вогнепальною зброєю. Підрозділ відомчої охорони в межах повноважень, наданих цим Законом, має право застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби оборони і бойову вогнепальну зброю в порядку, передбаченому статтею 12, частиною першою статті 13, пунктами 1 і 3 частини першої, частинами другою і третьою статті 14, пунктами 2, 3, 5 і 6 частини першої, частинами третьою і четвертою статті 15, статтею 15 [Закону України "Про міліцію"](#).

{Частина четверта статті 22 в редакції Закону [№ 5103-VI від 05.07.2012](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Статтю 23 виключено на підставі Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Розділ IV

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА

Стаття 24. Основні засади грошово-кредитної політики

Основні засади грошово-кредитної політики визначають показники діяльності Національного банку у середньостроковій перспективі для досягнення цілей Національного банку, визначених [статтею 6](#) цього Закону.

Рада Національного банку розробляє Основні засади грошово-кредитної політики на підставі пропозицій, наданих Правлінням Національного банку.

{Статтю 24 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

При розробленні Основних засад грошово-кредитної політики використовуються макроекономічні показники, розраховані Кабінетом Міністрів України та Національним банком України, а також інша необхідна інформація.

{Частина третя статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк інформує Верховну Раду України про Основні засади грошово-кредитної політики та стан грошово-кредитного ринку в державі в порядку, передбаченому цим Законом.

{Частина четверта статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Частину статті 24 виключено на підставі Закону [№ 3828-VI від 06.10.2011](#)}

{Стаття 24 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 25. Засоби та методи грошово-кредитної політики

Основними економічними засобами і методами грошово-кредитної політики є регулювання обсягу грошової маси через:

1) визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для банків;

{Пункт 1 частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

2) процентну політику;

3) рефінансування банків;

{Пункт 3 частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

4) управління золотовалютними резервами;

5) операції з цінними паперами (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права), у тому числі з казначейськими зобов'язаннями, на відкритому ринку;

{Пункт 5 статті 25 в редакції Закону [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

6) регулювання імпорту та експорту капіталу;

7) запровадження на строк до шести місяців вимоги щодо обов'язкового продажу частини надходжень в іноземній валюті;

{Частину першу статті 25 доповнено новим пунктом згідно із Законом [№ 5480-VI від 06.11.2012](#)}

8) зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів;

{Частину першу статті 25 доповнено новим пунктом згідно із Законом [№ 5480-VI від 06.11.2012](#)}

9) емісію власних боргових зобов'язань та операції з ними.

{Статтю 25 доповнено пунктом згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Національний банк має право надавати кредити для рефінансування банку, якщо це не тягне за собою ризиків для банківської системи.

{Статтю 25 доповнено частиною другою згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 26. Нормативи обов'язкового резервування

{Назва статті 26 в редакції Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Національний банк встановлює банкам норматив обов'язкового резервування коштів. При цьому:

{Частина перша статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

1) норматив обов'язкового резервування встановлюється єдиним для банків в процентному відношенні до загальної суми залучених банком коштів в національній та іноземній валюті;

{Пункт 1 статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

2) для різних видів зобов'язань можуть встановлюватися різні нормативи обов'язкового резервування;

{Пункт 2 статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

3) рішення про підвищення нормативу обов'язкового резервування набирає чинності не раніше ніж через 10 днів після його опублікування.

{Пункт 3 статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Стаття 27. Процентні ставки

Національний банк встановлює порядок визначення облікової ставки та інших процентних ставок за своїми операціями.

Стаття 28. Управління золотовалютними резервами

Національний банк забезпечує управління золотовалютними резервами держави, здійснюючи валютні інтервенції шляхом купівлі-продажу валютних цінностей на валютних ринках з метою впливу на курс національної валюти щодо іноземних валют і на загальний попит та пропозицію грошей в Україні.

Стаття 29. Операції відкритого ринку

Операціями відкритого ринку Національного банку, в тому числі з премією або з дисконтом, є купівля-продаж казначейських зобов'язань, а також інших цінних паперів (крім

цінних паперів, що підтверджують корпоративні права) та боргових зобов'язань, визначених Правлінням Національного банку.

{Стаття 29 в редакції Закону [№ 1919-III від 13.07.2000](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 30. Регулювання імпорту та експорту капіталу

Національний банк відповідно до законодавства України про зовнішньоекономічну діяльність та систему валютного регулювання і валютного контролю регулює імпорт та експорт капіталу.

Стаття 31. Кошти Державного бюджету України та місцевих бюджетів

Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад зобов'язані зберігати бюджетні кошти у Національному банку на рахунку, відкритому центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, якщо інше не передбачено [Бюджетним кодексом України](#).

Умови та порядок обслуговування бюджетних коштів визначаються договором між Національним банком та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, при цьому послуги для центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, надаються Національним банком безоплатно.

{Стаття 31 в редакції Закону [№ 2457-VI від 08.07.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5463-VI від 16.10.2012](#)}

Розділ V

УПРАВЛІННЯ ГОТІВКОВИМ ГРОШОВИМ ОБІГОМ

Стаття 32. Грошова одиниця

Грошовою одиницею України є гривня, що дорівнює 100 копійкам.

Випуск та обіг на території України інших грошових одиниць і використання грошових сурогатів як засобу платежу забороняються.

Офіційне співвідношення між гривнею та золотом або іншими дорогоцінними металами не встановлюється.

Стаття 33. Повноваження Національного банку щодо організації готівкового грошового обігу

Для забезпечення організації готівкового грошового обігу Національний банк здійснює:

- 1) виготовлення та зберігання банкнот і монет;
- 2) створення резервних фондів банкнот і монет;
- 3) встановлення номіналів, систем захисту, платіжних ознак та дизайну банкнот та монет, а також обмежень щодо використання систем захисту, платіжних ознак та відтворення елементів дизайну банкнот та монет;

{Пункт 3 статті 33 в редакції Закону [№ 5285-VI від 18.09.2012](#)}

- 4) встановлення порядку заміни пошкоджених банкнот і монет;

5) встановлення правил випуску в обіг, обробки, зберігання, інкасації, перевезення, вилучення з обігу та знищення готівки;

{Пункт 5 статті 33 в редакції Закону [№ 5285-VI від 18.09.2012](#)}

6) визначення порядку ведення касових операцій для банків, інших фінансових установ, підприємств і організацій;

{Пункт 6 статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

7) визначення вимог стосовно технічного стану і організації охорони приміщень банківських установ.

Стаття 34. Емісія

Виключне право введення в обіг (емісія) гривні і розмінної монети, організація їх обігу та вилучення з обігу належить Національному банку.

Готівка знаходиться в обігу у вигляді грошових знаків - банкнот (паперових) і монет (металевих). Загальна сума введених в обіг банкнот і монет зазначається в рахунках Національного банку як його пасив.

Банкноти і монети є безумовними зобов'язаннями Національного банку і забезпечуються всіма його активами.

Стаття 35. Обіг банкнот і монет

Гривня (банкноти і монети) як національна валюта є єдиним законним платіжним засобом на території України, приймається усіма фізичними і юридичними особами без будь-яких обмежень на всій території України за всіма видами платежів, а також для зарахування на рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Стаття 36. Курс гривні

Національний банк встановлює офіційний курс гривні до іноземних валют та оприлюднює його.

Для регулювання курсу гривні щодо іноземних валют Національний банк використовує золотовалютний резерв, купує і продає цінні папери, встановлює і змінює ставку рефінансування та застосовує інші інструменти регулювання грошової маси в обігу.

{Дію частини другої статті 36 зупинено в частині встановлення і зміни ставки рефінансування та визначення порядку надання кредитів комерційним банкам для підтримки ліквідності (рефінансування комерційних банків) Національним банком України одноосібно згідно із [ст. 86](#) Закону № 835-VI від 26.12.2008 - статтю 86 виключено на підставі Закону [№ 1131-VI від 17.03.2009](#)}

Стаття 37. Конвертованість гривні

Умови та порядок конвертації (обміну) гривні на іноземну валюту встановлюються Національним банком відповідно до законодавства України про валютне регулювання.

Національний банк не може обмежувати права суб'єктів валютного ринку на здійснення операцій з іноземною валютою, гарантовані їм законом.

Стаття 38. Порядок заміни зношених і пошкоджених банкнот і монет

Зношені і пошкоджені грошові знаки України приймаються й обмінюються безоплатно на нові грошові знаки Національним банком та банками України без обмежень щодо сум та строків такої заміни.

{Частина перша статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Особливості і порядок визначення платіжності грошових знаків, а також порядок обміну зношених і пошкоджених грошових знаків встановлюються Національним банком.

Стаття 39. Вилучення з обігу банкнот і монет

Національний банк, банки України зобов'язані вилучати фальшиві, підроблені або такі, що не мають необхідних ознак платіжності, грошові знаки (банкноти, монети).

{Частина перша статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Порядок вилучення таких грошових знаків встановлюється Національним банком і регулюється відповідними нормативними актами.

Національний банк та банки не зобов'язані відшкодовувати знищені, загублені, фальшиві, підроблені, а також такі, що стали недійсними, банкноти та монети.

{Частина третя статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Національний банк офіційно повідомляє через засоби масової інформації про вилучення з обігу грошових знаків України (банкнот, монет).

Виготовлення з метою введення в обіг або введення в обіг підроблених грошових знаків тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства України.

Розділ VI

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗРАХУНКІВ ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Стаття 40. Регулювання розрахунків

Національний банк встановлює правила, форми і стандарти розрахунків банків та інших юридичних і фізичних осіб в економічному обігу України із застосуванням як паперових, так і електронних документів, а також платіжних інструментів та готівки, координує організацію розрахунків, дає дозволи на здійснення клірингових операцій та розрахунків.

{Частина перша статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Національний банк забезпечує здійснення міжбанківських розрахунків через свої установи, дає дозвіл на проведення міжбанківських розрахунків через прямі кореспондентські відносини банків та через їх власні розрахункові системи.

{Частина друга статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Національний банк України визначає порядок обміну інформаційними повідомленнями та клірингу за операціями, здійсненими в межах України.

{Статтю 40 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

Стаття 41. Регулювання бухгалтерського обліку

Національний банк встановлює обов'язкові для банківської системи стандарти та правила ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності, що відповідають вимогам законів України та міжнародним стандартам фінансової звітності.

{Текст статті 41 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Розділ VII

ОПЕРАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

Стаття 42. Види операцій Національного банку

Національний банк для забезпечення виконання покладених на нього функцій здійснює такі операції:

1) надає кредити банкам для підтримки ліквідності за ставкою не нижче ставки рефінансування Національного банку та в порядку, визначеному Національним банком;

{Пункт 1 частини першої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

2) [надає кредити Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на умовах, визначених нормативно-правовими актами Національного банку;](#)

{Частина першу статті 42 доповнено пунктом 2 згідно із Законом [№ 2740-III від 20.09.2001](#); в редакції Закону [№ 639-VI від 31.10.2008](#) - зміни діють не пізніше ніж до 1 січня 2011 року; в редакції Законів [№ 5411-VI від 02.10.2012](#), [№ 1586-VII від 04.07.2014](#)}

3) здійснює дисконтні операції з векселями і чеками в порядку, визначеному Національним банком;

4) купує (крім купівлі в емітента) та продає цінні папери в установленому законодавством порядку. Обмеження, встановлене цим пунктом, не поширюється на придбання цінних паперів у емітента у випадках, передбачених [пунктом 3](#) частини другої статті 71 цього Закону;

{Пункт 4 частини першої статті 42 в редакції Закону [№ 5042-VI від 04.07.2012](#)}

5) відкриває власні кореспондентські та металеві рахунки у закордонних банках і веде рахунки банків-кореспондентів;

6) купує та продає валютні цінності з метою монетарного регулювання;

7) зберігає банківські метали, а також купує та продає банківські метали, дорогоцінні метали та камені та інші коштовності, пам'ятні та інвестиційні монети з дорогоцінних металів на внутрішньому і зовнішньому ринках без квотування і ліцензування;

{Пункт статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

8) розміщує золотовалютні резерви самостійно або через банки, уповноважені ним на ведення валютних операцій, виконує операції з золотовалютними резервами України з банками, рейтинг яких за класифікацією міжнародних рейтингових агентств відповідає вимогам до першокласних банків не нижче категорії А;

{Пункт 8¹ частини першої статті 42 виключено на підставі Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Пункт 9 частини першої статті 42 виключено на підставі Закону [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

10) видає гарантії і поруки, відповідно до положення, затвердженого Радою Національного банку;

11) веде рахунок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, без оплати і нарахування відсотків;

{Пункт 11 частини першої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5463-VI від 16.10.2012](#)}

12) виконує операції по обслуговуванню державного боргу, пов'язані із розміщенням державних цінних паперів, їх погашенням і виплатою доходу за ними;

13) веде особові рахунки працівників Національного банку;

{Пункт статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

14) веде рахунки міжнародних організацій;

15) здійснює безспірне стягнення коштів з рахунків своїх клієнтів відповідно до законодавства України, в тому числі за рішенням суду;

{Пункт статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

16) веде рахунки Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;

{Частину першу статті 42 доповнено пунктом 16 згідно із Законом [№ 4452-VI від 23.02.2012](#)}

17) безпосередньо взаємодіє з Центральним депозитарієм цінних паперів для забезпечення своїх операцій з цінними паперами;

{Частину першу статті 42 доповнено пунктом 17 згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

18) встановлює прямі кореспондентські відносини з міжнародними депозитаріями з метою здійснення функцій грошово-кредитної політики та управління державним боргом з метою депонування облігацій зовнішньої державної позики в іноземних депозитаріях;

{Частину першу статті 42 доповнено пунктом 18 згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

19) забезпечує здійснення клірингу та розрахунків за правочинами на фінансових ринках шляхом участі у створенні та регулюванні діяльності Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках, у тому числі через можливість підтримання його ліквідності у порядку, визначеному Національним банком України;

{Частину першу статті 42 доповнено пунктом 19 згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

20) веде інформаційну базу стосовно договорів, що укладаються на фінансовому ринку, у порядку, визначеному Національним банком України.

{Частину першу статті 42 доповнено пунктом 20 згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

Національний банк має право здійснювати й інші операції, необхідні для забезпечення виконання своїх функцій.

Національний банк має право встановлювати плату за надані ним відповідно до закону послуги (здійшені операції).

{Статтю 42 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Стаття 43. Участь в міжнародних організаціях

Національний банк має право брати участь у формуванні капіталу і діяльності міжнародних організацій відповідно до міжнародних договорів, учасницею яких є Україна, а також відповідно до угод між ним та іноземними центральними банками.

Розділ VIII

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ ЩОДО ОПЕРАЦІЙ З ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ

Стаття 44. Повноваження в сфері валютного регулювання та контролю

{Назва статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Національний банк діє як уповноважена державна установа при застосуванні законодавства України про валютне регулювання і валютний контроль.

До компетенції Національного банку у сфері валютного регулювання та контролю належать:

{Частина друга статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

1) видання нормативно-правових актів щодо ведення валютних операцій;

{Пункт 1 частини другої статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

2) видача та відкликання ліцензій, здійснення контролю, у тому числі шляхом здійснення планових і позапланових перевірок, за діяльністю банків, юридичних та фізичних осіб (резидентів та нерезидентів), які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій, в частині дотримання ними валютного законодавства;

{Пункт 2 частини другої статті 44 в редакції Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

3) встановлення лімітів відкритої валютної позиції для банків та інших установ, що купують та продають іноземну валюту;

4) встановлення порядку проведення обов'язкового продажу та розміру надходжень в іноземній валюті, що підлягають обов'язковому продажу;

{Частина другу статті 44 доповнено новим пунктом згідно із Законом [№ 5480-VI від 06.11.2012](#)}

5) зміна строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів;

{Частина другу статті 44 доповнено новим пунктом згідно із Законом [№ 5480-VI від 06.11.2012](#)}

6) застосування мір відповідальності до банків, юридичних та фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) за порушення правил валютного регулювання і валютного контролю.

{Частина другу статті 44 доповнено пунктом згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Стаття 45. Організація валютного ринку

Національний банк визначає структуру валютного ринку України та організовує торгівлю валютними цінностями на ньому відповідно до законодавства України про валютне регулювання.

Стаття 46. Дисконтна та девізна валютна політика

Національний банк проводить дисконтну та девізну валютну політику і застосовує в необхідних випадках валютні обмеження.

Національний банк здійснює дисконтну валютну політику, змінюючи облікову ставку Національного банку для регулювання руху капіталу та балансування платіжних зобов'язань, а також коригування курсу грошової одиниці України до іноземних валют.

Національний банк здійснює девізну валютну політику на підставі регулювання курсу грошової одиниці України до іноземних валют шляхом купівлі та продажу іноземної валюти на фінансових ринках.

Стаття 47. Структура золотовалютного резерву

Для забезпечення внутрішньої і зовнішньої стабільності грошової одиниці України Національний банк має золотовалютний резерв, що складається з таких активів:

монетарне золото;

спеціальні права запозичення;

резервна позиція в МВФ;

іноземна валюта у вигляді банкнот та монет або кошти на рахунках за кордоном;

цінні папери (крім акцій), що оплачуються в іноземній валюті;

будь-які інші міжнародно визнані резервні активи за умови забезпечення їх надійності та ліквідності.

{Стаття 47 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Стаття 48. Поповнення та використання золотовалютного резерву

Поповнення золотовалютних резервів проводиться Національним банком шляхом:

1) купівлі монетарного золота та іноземної валюти;

{Пункт 1 статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

2) отримання доходів від операцій з іноземною валютою, банківськими металами та іншими міжнародно визнаними резервними активами;

3) залучення Національним банком валютних коштів від міжнародних фінансових організацій, центральних банків іноземних держав та інших кредиторів.

Використання золотовалютного резерву здійснюється Національним банком на такі цілі:

1) продаж валюти на фінансових ринках для проведення грошово-кредитної політики, включаючи політику обмінного курсу;

2) витрати по операціях з іноземною валютою, монетарними металами, а також іншими міжнародно визнаними резервними активами та операціях із забезпечення діяльності Національного банку в межах сум, передбачених кошторисом адміністративних витрат Національного банку;

{Пункт 2 частини другої статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 4395-VI від 09.02.2012](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

3) повернення Національним банком валютних коштів міжнародним фінансовим організаціям, іноземним центральним банкам та іншим кредиторам, включаючи відсотки за користування такими коштами та інші обов'язкові нарахування;

{Частина другу статті 48 доповнено пунктом 3 згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

4) участь у формуванні капіталу і діяльності міжнародних організацій відповідно до [статті 43](#) цього Закону.

{Частина другу статті 48 доповнено пунктом 4 згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Не допускається використання золотовалютного резерву для надання кредитів і гарантій та інших зобов'язань резидентам і нерезидентам України.

Стаття 49. Зберігання золотого запасу

Національний банк є зберігачем державного золотого запасу, а також дорогоцінних металів, дорогоцінних каменів, інших коштовностей.

{Стаття 49 в редакції Закону [№ 1416-IV від 03.02.2004](#)}

{Статтю 50 виключено на підставі Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 50. Позареалізаційні валютні доходи та збитки

Доходи та збитки Національного банку, пов'язані із зміною оцінки активів і пасивів, представлених у вигляді банківського золота та іноземної валюти, спеціальних прав запозичення, у зв'язку із змінами курсу іноземних валют та ціни золота враховуються і компенсуються у такому порядку:

1) чисті валютні доходи та збитки збалансовуються відповідною сумою на спеціальному резервному рахунку переоцінки валютних резервів у балансі Національного банку;

2) зазначені чисті доходи та збитки не враховуються при розрахунку річного доходу Національного банку.

{До Закону включено статтю 50 згідно із Законом [№ 2856-VI від 23.12.2010](#) - діє до 1 січня 2012 року}

Розділ ІХ

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ З ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ, ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ТА КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Стаття 51. Підзвітність

Національний банк підзвітний Президенту України та Верховній Раді України в межах їх конституційних повноважень.

Підзвітність означає:

1) призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку Верховною Радою України за поданням Президента України;

2) призначення та звільнення Президентом України половини складу Ради Національного банку;

3) призначення та звільнення Верховною Радою України половини складу Ради Національного банку;

4) доповідь Голови Національного банку Верховній Раді України про діяльність Національного банку;

5) надання Президенту України та Верховній Раді України двічі на рік інформації про стан грошово-кредитного ринку в державі.

Національний банк України щоквартально надає інформацію Президенту України, Кабінету Міністрів України та Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності щодо безготівкової емісії у відповідному періоді, а саме:

- проведення операцій з рефінансування банків;
- проведення інтервенцій на міжбанківському валютному ринку;
- проведення операцій на фондовому ринку.

{Статтю 51 доповнено частиною згідно із Законом [№ 1533-VI від 23.06.2009](#)}

Національний банк України має право подавати Президенту України у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України.

{Статтю 51 доповнено частиною згідно із Законом [№ 3163-IV від 01.12.2005](#)}

Національний банк щорічно подає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України:

- до 15 березня - прогнози монетарні показники на наступний рік;
- до 1 квітня - інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу поточного року, яка підлягатиме перерахуванню до Державного бюджету України;
- до 1 вересня - інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу наступного року, яка підлягатиме перерахуванню до Державного бюджету України.

{Статтю 51 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом [№ 3828-VI від 06.10.2011](#)}

Стаття 52. Взаємовідносини з Кабінетом Міністрів України

Національний банк та Кабінет Міністрів України проводять взаємні консультації з питань грошово-кредитної політики, розробки і здійснення загальнодержавної програми економічного та соціального розвитку.

{Частина перша статті 52 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк на запит Кабінету Міністрів України надає інформацію щодо монетарних процесів та грошово-кредитного ринку.

{Частина друга статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади на запит Національного банку надають інформацію, що має вплив на стан платіжного балансу, на монетарні процеси, грошово-кредитний ринок, включаючи щомісячну інформацію про показники доходів, видатків і дефіциту державного та зведеного бюджетів, стан державного боргу та графік платежів за ним.

{Частина третя статті 52 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Національний банк підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України, якщо вона не суперечить забезпеченню стабільності грошової одиниці України.

Голова Національного банку або за його дорученням один із його заступників можуть брати участь у засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу.

{Частина п'ята статті 52 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

У засіданнях Правління Національного банку можуть брати участь члени Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу.

{Частина шоста статті 52 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк України має право подавати Кабінету Міністрів України у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України.

{Статтю 52 доповнено частиною сьомою згідно із Законом [№ 3163-IV від 01.12.2005](#)}

Стаття 53. Гарантії невтручання

Не допускається втручання органів державної влади та інших державних органів чи їх посадових та службових осіб, будь-яких юридичних чи фізичних осіб у виконання функцій і повноважень Національного банку, Ради Національного банку, Правління Національного банку чи службовців Національного банку інакше, як в межах, визначених [Конституцією України](#) та цим Законом.

Національний банк подає звітність та надає інформацію органам державної влади та іншим державним органам у випадках, передбачених [Конституцією України](#) та цим Законом.

Законодавче регулювання питань, пов'язаних з виконанням Національним банком своїх функцій, установлюється або змінюється виключно цим Законом. Зміна положень цього Закону може здійснюватися виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

{Частина третя статті 53 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Стаття 53 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 54. Заборона надання кредитів державі

Національний банк не має права надавати кредити в національній та іноземній валюті, як прямо, так і опосередковано через державну установу, іншу юридичну особу, майно якої перебуває у державній власності, на фінансування витрат Державного бюджету України.

Національний банк не має права купувати на первинному ринку цінні папери, емітовані Кабінетом Міністрів України, державною установою, іншою юридичною особою, майно якої перебуває у державній власності.

{Стаття 54 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Розділ X

БАНКІВСЬКЕ РЕГУЛЮВАННЯ І БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД

Стаття 55. Мета та сфера банківського нагляду

Головна мета банківського регулювання і нагляду - безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів.

Національний банк здійснює функції банківського регулювання і нагляду на індивідуальній та консолідованій основі за діяльністю банків та банківських груп у межах та порядку, передбачених законодавством України.

{Частина друга статті 55 в редакції Закону [№ 3394-VI від 19.05.2011](#)}

Національний банк здійснює постійний нагляд за дотриманням банками, їх підрозділами, афілійованими та спорідненими особами банків на території України та за кордоном, банківськими групами, представництвами та філіями іноземних банків в Україні, а також іншими юридичними та фізичними особами банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку і економічних нормативів. Національний банк не здійснює перевірок і ревізій фінансово-господарської діяльності осіб, зазначених у цій статті.

{Частина третя статті 55 в редакції Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3394-VI від 19.05.2011](#)}

Стаття 56. Акти Національного банку

Національний банк видає нормативно-правові акти та розпорядчі акти.

Національний банк видає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень, які є обов'язковими для органів державної влади і органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності, а також для фізичних осіб.

Національний банк видає розпорядчі акти з питань організаційно-розпорядчого характеру або індивідуальної дії, які не є нормативно-правовими актами. Розпорядчі акти оприлюднюються та набирають чинності в порядку, встановленому Національним банком.

Нормативно-правові акти Національного банку видаються у формі постанов Правління Національного банку, а також інструкцій, положень, правил, що затверджуються постановами Правління Національного банку. Вони не можуть суперечити законам України та іншим законодавчим актам України і не мають зворотної сили, крім випадків, коли вони згідно із законом пом'якшують або скасовують відповідальність.

Нормативно-правові акти Національного банку (крім нормативно-правових актів, які містять інформацію з обмеженим доступом), які відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог [Закону України](#) "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

Нормативно-правові акти Національного банку (крім нормативно-правових актів, які містять інформацію з обмеженим доступом) набирають чинності з дня їх офіційного опублікування, якщо більш пізній строк набрання чинності не передбачений у такому акті.

Офіційним опублікуванням нормативно-правового акта Національного банку вважається перше опублікування його повного тексту в одному з періодичних друкованих видань - "Офіційному віснику України", газетах "Урядовий кур'єр", "Голос України" або перше розміщення на сторінці Офіційного інтернет-представництва Національного банку України.

Нормативно-правові акти Національного банку, що містять інформацію з обмеженим доступом, не підлягають опублікуванню та доводяться до відома юридичних та фізичних осіб, на яких поширюється їх дія, у порядку, встановленому Національним банком.

Нормативно-правові акти Національного банку, що містять інформацію з обмеженим доступом, набувають чинності у порядку, встановленому цими актами.

Акти Національного банку можуть бути оскаржені відповідно до законодавства України.

{Стаття 56 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2388-VI від 01.07.2010](#), [№ 1586-VII від 04.07.2014](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 57. Доступ до інформації

Для здійснення своїх функцій Національний банк має право безоплатно одержувати від банків, учасників банківських груп та юридичних осіб, які отримали ліцензію Національного банку, а також від осіб, стосовно яких Національний банк здійснює наглядову діяльність відповідно до [Закону України](#) "Про банки і банківську діяльність", інформацію про їх діяльність та пояснення стосовно отриманої інформації і проведених операцій.

{Частина перша статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2922-III від 10.01.2002](#), [№ 3024-VI від 15.02.2011](#), [№ 3394-VI від 19.05.2011](#)}

Для підготовки грошово-кредитної, фінансової статистики, статистики платіжного балансу, міжнародної інвестиційної позиції, зовнішнього боргу, банківської статистичної інформації та аналізу фінансової стабільності, а також аналізу та прогнозу динаміки макроекономічних, грошово-кредитних, валютних та фінансових показників Національний банк має право безоплатно отримувати необхідну інформацію від органів державної влади і органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання усіх форм власності.

{Частина друга статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Отримана інформація не підлягає розголошенню, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

Стаття 58. Економічні нормативи

З метою захисту інтересів вкладників та кредиторів і забезпечення фінансової надійності банків Національний банк відповідно до визначеного ним порядку встановлює для них обов'язкові економічні нормативи. Ці нормативи мають забезпечувати здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з капіталом, ліквідністю, наданням кредитів, інвестиціями капіталу, а також за відсотковим та валютним ризиком.

{Частина перша статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Про подальші зміни нормативів та методики їх розрахунку Національний банк офіційно повідомляє не пізніше ніж за місяць до введення їх у дію.

Стаття 59. Резерви забезпечення ризиків

Національний банк визначає розміри, порядок формування та використання резервів банків для покриття можливих втрат за кредитами, резервів для покриття валютних, відсоткових та інших ризиків банків.

{Частина перша статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Резерви для покриття можливих фінансових ризиків, а також фонду гарантування вкладів громадян створюються за рахунок доходу до оподаткування відповідно до законодавства України.

{Статтю 60 виключено на підставі Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Стаття 61. Повноваження щодо здійснення регулятивних функцій

Національний банк здійснює державне регулювання діяльності банків у формах, визначених [Законом України](#) "Про банки і банківську діяльність", як безпосередньо, так і через створений ним орган банківського нагляду.

{Стаття 61 в редакції Закону [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

{Стаття 62 втратила чинність на підставі Закону [№ 2121-III від 07.12.2000](#)}

Стаття 63. Обмеження вимог Національного банку

Національний банк не має права вимагати від банків виконання операцій та інших дій, не передбачених законами України та нормативними актами Національного банку.

Розділ XI

СЛУЖБОВЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

Стаття 64. Статус працівників Національного банку

{Установити, що у 2007 році працюючим пенсіонерам, на яких поширюється дія цього Закону, достроково призначена пенсія за віком (з урахуванням [підпункту "з"](#) пункту 1 статті 26 Закону України "Про зайнятість населення", [пункту "б"](#) частини другої статті 12 Закону України "Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему" та [статті 21](#) Закону України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні") у період до досягнення пенсійного віку, передбаченого законодавством для відповідної категорії осіб, не виплачується згідно із Законом [№ 489-V від 19.12.2006](#); додатково див. Рішення Конституційного Суду [№ 6-рп/2007 від 09.07.2007](#)}

{Установити, що у 2007 році пенсія за віком відповідно до цього Закону призначається лише при досягненні пенсійного віку, передбаченого [статтею 26](#) Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" згідно із Законом [№ 489-V від 19.12.2006](#)}

{Установити, що з 1 січня 2007 року максимальний розмір пенсії або щомісячного довічного грошового утримання (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги та пенсій за особливі заслуги перед Україною та інших доплат до пенсій, встановлених законодавством), призначених (перерахованих) у 2006-2007 роках відповідно до цього Закону не може перевищувати 12 мінімальних розмірів пенсії за віком, встановленої [абзацом першим](#) частини першої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", а по інших категоріях пенсіонерів розмір пенсії або щомісячного довічного грошового утримання (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги та пенсій за особливі заслуги перед Україною та інших доплат до пенсій, встановлених законодавством), призначених (перерахованих) у 2007 році, не може перевищувати 10 тисяч гривень на місяць згідно із Законом [№ 489-V від 19.12.2006](#)}

{Установити, що розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги та пенсій за особливі заслуги перед Україною та інших доплат до пенсій, встановлених законодавством), призначених у 2006 році відповідно до цього Закону, не може перевищувати 12 мінімальних пенсій за віком, встановленої [абзацом першим](#) частини першої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", згідно із Законом [№ 3235-IV від 20.12.2005](#)}

{Установити, що у 2006 році достроково призначена пенсія за віком з урахуванням [підпункту "з"](#) пункту 1 статті 26 Закону України "Про зайнятість населення" у період до досягнення пенсійного віку, передбаченого законодавством для відповідної категорії осіб, працюючим пенсіонерам, на яких поширюється дія цього Закону, не виплачується згідно із Законом [№ 3235-IV від 20.12.2005](#)}

Умови найму, звільнення, надання відпусток, службові обов'язки та права, система дисциплінарних стягнень, питання соціального захисту службовців Національного банку визначаються [Законом України](#) "Про державну службу". Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, службовцям Національного банку (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія [пункту 1](#) статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи у Національному банку, пенсії, призначені відповідно до законодавства України, не виплачуються.

{Частина перша статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 213-VIII від 02.03.2015](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Працівниками Національного банку є службовці та обслуговуючий персонал Національного банку. Службовцями вважаються особи, які безпосередньо беруть участь у виконанні функцій Національного банку та займають посади, передбачені штатним розписом.

Правління Національного банку визначає перелік посад працівників, трудовий договір з якими укладається у формі контракту.

{Статтю 64 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Службовці Національного банку є державними службовцями, і до них застосовуються норми [Закону України](#) "Про державну службу", якщо цей Закон не встановлює іншого.

Питання функціонування державної служби у Національному банку та класифікації посад вирішує Правління Національного банку відповідно до законодавства України.

Ранги державних службовців Національного банку, що відповідають посадам першої категорії, присвоюються Президентом України. Інші ранги присвоюються Головою Національного банку.

До складу обслуговуючого персоналу Національного банку входять працівники, обов'язки яких безпосередньо не пов'язані із виконанням функцій Національного банку.

Структура та розмір оплати праці службовців Національного банку визначаються Правлінням Національного банку відповідно до законодавства про оплату праці.

{Частина восьма статті 64 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Розмір оплати праці обслуговуючого персоналу Національного банку встановлюється Правлінням Національного банку відповідно до норм законодавства про оплату праці.

Стаття 64¹. Правовий захист

Члени Правління Національного банку та інші працівники Національного банку, члени Ради Національного банку повинні неухильно дотримуватися Кодексу етики працівника Національного банку та уникати будь-яких ситуацій, внаслідок яких може виникнути конфлікт інтересів.

Члени Правління Національного банку та інші службовці Національного банку, члени Ради Національного банку, залучені експерти не несуть відповідальності за будь-які дії або бездіяльність, якщо вони діяли на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені [Конституцією](#) та законами України. Позови, подані проти таких осіб, вважаються позовами, поданими проти Національного банку. Національний банк забезпечує правовий захист членів Правління Національного банку, інших службовців, членів Ради Національного банку, залучених експертів, у тому числі шляхом забезпечення надання правової допомоги адвокатами та іншими фахівцями у галузі права, у разі подання проти них позовів або їх участі в адміністративному чи кримінальному провадженні, що пов'язані із виконанням ними своїх повноважень.

Шкода, заподіяна внаслідок рішень, дій та/або бездіяльності Національного банку (його працівників та/або залучених експертів), у тому числі шкода, заподіяна внаслідок професійної помилки працівників Національного банку та/або залучених експертів, відшкодовується Національним банком згідно із законодавством та страховими компаніями відповідно до умов договорів страхування (у разі їх укладення).

Національний банк відповідно до законодавства має право здійснювати страхування професійної відповідальності та страхування від нещасного випадку членів Правління Національного банку та інших службовців Національного банку.

Відшкодування Національним банком згідно із законодавством та страховими компаніями відповідно до умов договорів страхування (у разі їх укладення) шкоди, заподіяної внаслідок рішень, дій та/або бездіяльності Національного банку (його працівників та/або залучених експертів), у тому числі шкоди, заподіяної внаслідок професійної помилки, не звільняє винних осіб від адміністративної та/або кримінальної відповідальності згідно з чинним законодавством.

{Закон доповнено статтею 64¹ згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 65. Заборонена діяльність

На членів Правління Національного банку та інших службовців Національного банку поширюються обмеження, передбачені законодавством у сфері запобігання корупції, у тому числі щодо запобігання конфлікту інтересів. Конфлікт інтересів виникає, якщо члени Правління Національного банку та інші службовці Національного банку, члени Ради Національного банку мають приватні інтереси, які впливають або ймовірно можуть вплинути на неупереджене та об'єктивне виконання ними своїх обов'язків.

Службовцям Національного банку та їхнім родичам першого ступеня споріднення забороняється входити до органів управління та/або бути акціонерами банків, споріднених та афілійованих з банками осіб, у тому числі учасників банківської групи, крім випадків, передбачених законодавством.

{Стаття 65 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 66. Збереження таємниці

Службовцям Національного банку забороняється розголошувати інформацію, що становить державну таємницю, банківську таємницю або іншу конфіденційну інформацію, яка стала відома їм у зв'язку з виконанням службових обов'язків, і в разі припинення роботи в Національному банку, крім випадків, передбачених законодавством України.

{Стаття 66 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Розділ XII

ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ СТАТИСТИКИ, СТАТИСТИКИ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ, МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ, ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ, БАНКІВСЬКОЇ СТАТИСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

{Назва розділу XII в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 67. Визначення звітності

Національний банк з метою виконання регулятивних та наглядових функцій визначає форми звітності (у тому числі консолідованої), порядок її складання та подання до Національного банку, які є обов'язковими до виконання усіма суб'єктами господарювання, в тому числі:

{Абзац перший частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

1) для банків, розташованих на території України (резидентів і нерезидентів), банківських груп, учасників банківських груп та інших фінансових установ - для складання грошово-кредитної та фінансової статистики, статистики платіжного балансу, міжнародної інвестиційної позиції, зовнішнього боргу, банківської статистичної інформації;

{Пункт 1 частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2922-III від 10.01.2002](#), [№ 3394-VI від 19.05.2011](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

2) усіх суб'єктів господарської діяльності (резидентів і нерезидентів) - для складання статистики платіжного балансу міжнародної інвестиційної позиції, зовнішнього боргу та здійснення валютного контролю.

{Пункт 2 частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2922-III від 10.01.2002](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Надана банками, небанківськими фінансовими установами та іншими суб'єктами підприємницької діяльності інформація розголошенню не підлягає, крім випадків, передбачених законодавством України.

{Частина друга статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Вимоги цієї статті не стосуються зведеної статистичної інформації, яка підлягає відкритому опублікуванню Національним банком.

Стаття 68. Публікації

З метою забезпечення гласності з питань банківської діяльності та статистики платіжного балансу Національний банк:

1) публікує в офіційних виданнях, а також на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку щорічний та квартальні баланси Національного банку;

{Пункт 1 частини першої статті 68 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

2) видає щомісячний статистичний бюлетень та інші видання в електронному або друкованому форматах;

{Пункт 2 частини першої статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

3) публікує в офіційних виданнях поточну банківську інформацію, інформацію з питань грошово-кредитної та банківської статистики, яка не належить до державної та банківської таємниці;

4) надає для опублікування інформацію з питань грошово-кредитної і банківської статистики та статистики платіжного балансу відповідно до міжнародних договорів;

5) забезпечує щомісячне інформування громадськості про рішення Правління Національного банку стосовно процентних ставок та умов проведення трансакцій з банками та про факти, які є важливими для осіб, що функціонують на фінансовому ринку, а також про здійснювану ним політику рефінансування, валютну політику, в тому числі публікує інформацію про:

надані банкам кредити (на строк більше 30 календарних днів) з обов'язковим зазначенням найменування банку, суми та виду кредиту, типу наданого забезпечення та дати відповідного рішення Національного банку;

{Абзац другий пункту 5 частини першої статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 78-VIII від 28.12.2014](#)}

здійснення валютних інтервенцій з обов'язковим зазначенням виду операції (купівля/продаж іноземної валюти), обсягу операції, виду валюти та курсу валютної інтервенції.

{Частину першу статті 68 доповнено пунктом 5 згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Національний банк інформує громадськість про свою діяльність шляхом опублікування відповідних відомостей на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку та в офіційних виданнях Національного банку, проведення прес-конференцій, виступів на радіо і телебаченні та в інший передбачений законом спосіб.

{Статтю 68 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#); в редакції Законів [№ 4395-VI від 09.02.2012](#), [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Склад відомостей для опублікування в засобах масової інформації визначається Державним комітетом статистики України відповідно до законодавства України.

Власником зведеної інформації з питань грошово-кредитної та банківської діяльності є Національний банк, який встановлює режим доступу до неї відповідно до законодавства України. Використання офіційної банківської інформації іншими органами для широкого публікування можливе лише з дозволу Національного банку або з посиланням на джерело її офіційного опублікування.

Національний банк України розміщує на сторінках офіційного Інтернет-представництва інформацію про структуру власності у банках та склад банківських груп.

{Статтю 68 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом [№ 3024-VI від 15.02.2011](#); із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 541-VIII від 18.06.2015](#), [№ 629-VIII від 16.07.2015](#)}

Розділ XIII

АУДИТ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

Стаття 69. Внутрішній аудит

Національний банк утворює підрозділ внутрішнього аудиту, який здійснює оцінювання ефективності процесів управління ризиками, внутрішнього контролю та виконання управлінських функцій, що забезпечуються структурними підрозділами Національного банку, у відповідності з міжнародними стандартами професійної практики внутрішнього аудиту.

Підрозділ внутрішнього аудиту діє на підставі положення, що затверджується Радою Національного банку.

Внутрішній аудит у структурних підрозділах Національного банку здійснюється згідно з порядком та річним планом, що затверджуються Радою Національного банку за поданням Аудиторського комітету.

Голова Національного банку має право ініціювати проведення позапланового внутрішнього аудиту у структурних підрозділах Національного банку.

Підрозділ внутрішнього аудиту діє незалежно при проведенні внутрішнього аудиту у структурних підрозділах Національного банку. Підрозділ внутрішнього аудиту регулярно інформує Раду Національного банку, Голову Національного банку та Правління Національного банку про результати проведення внутрішнього аудиту у структурних підрозділах Національного банку.

Керівник підрозділу внутрішнього аудиту призначається Радою Національного банку строком на п'ять років. Одна й та сама особа не може бути призначена керівником підрозділу внутрішнього аудиту більше ніж на два строки поспіль.

Керівником підрозділу внутрішнього аудиту може бути особа, яка відповідає вимогам, встановленим [частиною третьою](#) статті 10 цього Закону, а також має досвід роботи у відповідних сферах (аудиту, бухгалтерського обліку, управління ризиками) не менше п'яти років.

На керівника підрозділу внутрішнього аудиту також поширюються обмеження, встановлені [частиною п'ятою](#) статті 20 цього Закону.

Керівник підрозділу внутрішнього аудиту звільняється з посади Радою Національного банку за наявності підстав, визначених у [частині восьмій](#) статті 20 цього Закону.

{Стаття 69 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Стаття 70. Зовнішній аудит

Аудит річної фінансової звітності Національного банку, складеної за міжнародними стандартами фінансової звітності, проводиться не рідше одного разу на рік аудиторською фірмою, яка має досвід проведення аудиту центральних банків. Аудит річної фінансової звітності Національного банку проводиться за міжнародними стандартами аудиту.

{Частина перша статті 70 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Рада Національного банку затверджує аудиторську фірму для перевірки річної фінансової звітності Національного банку за результатами проведення процедури закупівлі згідно із [Законом України](#) "Про здійснення державних закупівель".

{Частина друга статті 70 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Одна й та сама аудиторська фірма не має права проводити аудит річної фінансової звітності Національного банку більше ніж п'ять років поспіль.

{Частина третя статті 70 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Рахункова палата в порядку здійснення контролю за надходженням коштів до Державного бюджету України та використання коштів Державного бюджету України здійснює перевірку виконання кошторису адміністративних витрат Національного банку.

{Частина четверта статті 70 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

{Стаття 70 в редакції Закону [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Розділ XIV

ОСОБЛИВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 71. Обмеження діяльності

Національному банку забороняється:

1) бути акціонером або учасником банків та інших підприємств, установ, крім передбачених законом випадків;

{Пункт 1 частини першої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5178-VI від 06.07.2012](#)}

2) здійснювати операції з нерухомістю, крім тих, що пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку та його установ;

3) здійснювати торговельну, виробничу, страхову та іншу діяльність, яка не відповідає функціям Національного банку;

4) надавати кредити, позики юридичним та фізичним особам, крім випадків, передбачених цим Законом.

{Частина першу статті 71 доповнено пунктом 4 згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

Обмеження, встановлені частиною першою цієї статті, не стосуються:

1) набуття з метою покриття заборгованості Національного банку будь-яких прав та активів за умови їх відчуження в найкоротший строк;

2) випадків, передбачених [статтею 42](#) цього Закону;

3) участі у капіталах інших підприємств, установ, що забезпечують діяльність Національного банку;

4) виробничої діяльності Банкнотно-монетного двору, фабрики банкнотного паперу та Державної скарбниці України, яка здійснюється відповідно до положень, затверджених Правлінням Національного банку;

{Частина другу статті 71 доповнено пунктом 4 згідно із Законом [№ 4395-VI від 09.02.2012](#)}

5) виробничої діяльності державних підприємств, що входять до сфери управління Національного банку України, щодо виготовлення бланків цінних паперів, бланків для оформлення результатів надання адміністративних послуг (крім власних бланків органів виконавчої влади, інших державних органів), бланків документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, бланків документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, бланків інших документів, які відповідно до законодавства потребують використання спеціальних елементів захисту, марок акцизного податку.

{Частина другу статті 71 доповнено пунктом 5 згідно із Законом [№ 399-VII від 04.07.2013](#)}

Стаття 72. Податковий режим

Національний банк сплачує податки відповідно до законів України з питань оподаткування.

Стаття 73. Переважне і безумовне право

Національний банк має переважне і безумовне право задовольняти будь-яку основу на здійсненому рефінансуванні банку вимогу, оформлену у встановленому законом порядку, за якою настав строк погашення.

{Частина перша статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2922-III від 10.01.2002](#)}

Переважне і безумовне право реалізується Національним банком шляхом списання у безспірному порядку заборгованості з рахунків банку і відчуження майна, що перебуває у заставі як забезпечення вимог Національного банку, та задоволення вимог за рахунок чистого доходу від їх відчуження. Національний банк здійснює відчуження майна, набутого у власність, у рахунок погашення боргу за наданими банкам кредитами для підтримки ліквідності у визначеному ним порядку, без погодження з іншими органами державної влади.

{Частина друга статті 73 в редакції Закону [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Національний банк України також застосовує право безспірного списання коштів з кореспондентського рахунку банку на користь Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у разі звернення Фонду в порядку, встановленому [Законом України](#) "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб".

{Статтю 73 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 4452-VI від 23.02.2012](#)}

Частини перша і друга цієї статті не поширюються на банки, віднесені до категорії неплатоспроможних, які виводяться Фондом з ринку відповідно до [Закону України](#) "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб".

{Статтю 73 доповнено частиною четвертою згідно із Законом [№ 1586-VII від 04.07.2014](#)}

{Закон доповнено статтею 73 згідно із Законом [№ 1919-III від 13.07.2000](#)}

Стаття 74. Оскарження рішень Національного банку

Рішення Національного банку України, його службовців можуть бути оскаржені до суду виключно з метою встановлення законності таких рішень.

Оскарження рішення, акта або дії Національного банку України не зупиняє їх виконання. Забезпечення позову шляхом зупинення рішень, актів Національного банку України, а також встановлення для Національного банку України заборони або обов'язку вчиняти певні дії не допускається.

{Закон доповнено статтею 74 згідно із Законом [№ 541-VIII від 18.06.2015](#)}

Розділ XV

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, за винятком частин [дев'ятої](#) та [десятої](#) статті 10 цього Закону, які набирають чинності з дня формування Ради Національного банку України у повному складі Президентом України та Верховною Радою України.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1658-III від 20.04.2000](#)}

2. Рада Національного банку має бути сформована протягом двох місяців з дня набрання чинності цим Законом. На період формування Ради Національного банку її функції щодо грошово-кредитної політики виконує Правління Національного банку.

3. Вважати такими, що втратили чинність:

розділи II та V [Закону України](#) "Про банки і банківську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 25, ст.281);

[Постанову Президії Верховної Ради України](#) "Про Статут Національного банку України" від 7 жовтня 1991 року.

4. Кваліфікаційні вимоги до членів Ради Національного банку та Голови Національного банку, визначені цим Законом, поширюються на осіб, які призначаються на посади члена Ради Національного банку та Голови Національного банку після набрання чинності [Законом України від 9 липня 2010 року](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України".

Члени Ради Національного банку, призначені на посади до дня набрання чинності [Законом України від 9 липня 2010 року](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України", продовжують здійснювати свої повноваження до закінчення строку, на який вони були призначені.

{Розділ XV доповнено пунктом 4 згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

5. Національному банку у тримісячний строк з дня набрання чинності [Законом України від 9 липня 2010 року](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України" сформувати склад Правління Національного банку відповідно до запроваджених ним вимог та привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

{Розділ XV доповнено пунктом 5 згідно із Законом [№ 2478-VI від 09.07.2010](#)}

6. Установити, що Національний банк здійснює відрахування до загальних резервів згідно із [статтею 5¹](#) цього Закону поки сума загальних резервів у 2014, 2015 та 2016 роках не дорівнюватиме у ці роки відповідно 4, 7 та 10 відсотків обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку.

Надати право Національному банку у першому кварталі 2015 року здійснити перерахування прибутку до Державного бюджету України, але не більше 25 відсотків від річної суми.

{Розділ XV доповнено пунктом 6 згідно із Законом [№ 80-VIII від 28.12.2014](#) з урахуванням змін, внесених Законом [№ 217-VIII від 02.03.2015](#)}

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ

20 травня 1999 року

№ 679-XIV

- **Голос України** від 22.06.1999

- **Урядовий кур'єр** від 01.07.1999

- **Офіційний вісник України** від 02.07.1999 — 1999 р., № 24, стор. 2, код акту 7915/1999

- **Відомості Верховної Ради України** від 23.07.1999 — 1999 р., № 29, стаття 238